

Čítanka

LIPKA[®]

pre 1. ročník
základných škôl

METODICKÉ KOMENTÁRE

Autorky ©

Mgr. Janka Striežovská
PaedDr. Vlasta Pliešovská
Mgr. Miroslav Belic
Michal Bednár
Jana Belašičová

Projektová manažérka

Mgr. Iveta Krátka

Šéfredaktor

Mgr. Walter Hirschner

Zodpovedné redaktorky

PaedDr. Janette Fabianová
Mgr. Katarína Zraková
Mgr. Libuša Hošťáková

Vydalo ©

Vydavateľstvo AITEC, Bratislava
ISBN 978-80-8146-099-9

Všetky práva vyhradené.

Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovat' bez súhlasu majiteľa práv.

Vydavateľstvo AITEC venuje maximálnu pozornosť procesu prípravy svojich titulov od prvého rukopisu až po tlač. Napriek tomu sa môžu nájsť nedostatky, o ktorých sa od vás radi dozvieme.

Vaše pripomienky nám píšete na adresu redakcia@aitec.sk.

Dielo neprešlo jazykovou úpravou.

V diele sú použité ukážky zo série ŠLABIKÁR LIPKA[®].

Koncepcia a štruktúra Čítanky ku Šlabikáru LIPKA

Čítanka ku Šlabikáru LIPKA tvorí koncepcne premyslenú a systematicky vystavanú súčasť učebnicového kompletu pre 1. ročník základnej školy. Jej primárnym cieľom je podporiť žiakov v prechode od techniky čítania k čítaniu s porozumením, reflexiou a prežitkom. Sleduje dlhodobý proces osvojovania si prvého jazyka ako prirodzeného nástroja myslenia, komunikácie a emocionálneho prežívania, a je plne v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre 1. cyklus (ŠVP 2023), oblasť **Jazyk a komunikácia**.

1. Štruktúra a obsahová skladba čítanky

Čítanka je tematicky pestrá, žánrovo vyvážená a pedagogicky diferencovaná. Obsahuje texty rôzneho druhu a funkcie: básne, hádanky, rozprávky, úryvky z beletrie, ľudové texty, autorské texty aj poeticko-opisné úvahy. Pri výbere textov bol kladený dôraz na:

- **jazykovú jednoduchosť a zrozumiteľnosť,**
- **bohatstvo a pestrosť slovných zásoby,**
- **obraznosť a estetickú kvalitu textov,**
- **hodnotový a emocionálny potenciál obsahu.**

Texty sa zameriavajú na oblasti blízke žiakovi: rodina, škola, ročné obdobia, medziľudské vzťahy, príroda, zvieratá, fantázia, tradície a každodenné situácie. Vzhľadom na vývinové možnosti žiakov je v čítanke dôsledne uplatňovaná **progresia náročnosti** – od jednoduchých textov a priameho porozumenia k rozvoju interpretačných schopností, formulovaniu úsudkov a tvorivému vyjadrovaniu.

2. Didaktická funkcia a typológia úloh

Každý text je sprevádzaný úlohami, ktoré majú za cieľ:

- overovať **porozumenie priamo uvedeným i skrytým informáciám,**
- podporiť **kontextové učenie** – vysvetlenie významu slov na základe situácie,
- aktivizovať **rečový prejav žiaka,**
- podnecovať **vyjadrenie osobného postoja,**
- rozvíjať **vizuálnu gramotnosť** prostredníctvom práce s ilustráciou,
- posilňovať **grafomotorické a výtvarné zručnosti** (doplňovanie, kresba, vyfarbovanie),
- podporovať **medzipredmetové súvislosti.**

V úlohách sa uplatňujú aj metódy **tvorivého a zážitkového učenia** – dramatizácia, výtvarné spracovanie, hlasové experimentovanie (intonácia, rytmizácia), pohybové aktivity, práca v skupine a s pracovným priestorom triedy. Nezabúda sa ani na **metakognitívne stratégie** (čítaš a premýšľaš; čo vieš o postave, ako by si reagoval ty).

3. Súlad s kurikulumom – vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

Čítanka napĺňa požiadavky **profilu absolventa 1. cyklu** v oblasti jazyka najmä tým, že:

- vedie žiaka k **aktívnemu používaniu jazyka v rôznych situáciách**,
- rozvíja **čitateľskú gramotnosť** – vyhľadávanie, triedenie, porovnávanie informácií,
- učí žiaka **vnímať jazyk ako nástroj porozumenia a tvorivého vyjadrenia**,
- vedie k **reflexii prečítaného** (nielen čo sa číta, ale aj ako a prečo),
- vytvára **predpoklady pre emocionálny a hodnotový vývin žiaka**.

4. Metodický prístup

V rámci metodiky sa pri práci s čítankou odporúča kombinovať **individuálnu, párovú a skupinovú prácu**, využiť princípy **diferenciácie a inklúzie**, zapájať **prvky dramatickej, výtvarnej a hudobnej výchovy**. Dôležitou súčasťou je aj **práca s ilustráciou**, ktorá v čítanke plní funkciu interpretačného a didaktického nástroja.

V kombinácii s **aitec offline k Šlabikáru LIPKA®**, pracovným zošitom, šlabikárom a sadou písaniek je čítanka komplexným prostriedkom na **formovanie jazykovej, čitateľskej, kultúrnej a hodnotovej kompetencie žiaka**.

Jana Belašičová – Klúč od knihy (s. 1)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 151

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň napísanú tlačeným písmom
- ✓ odlíšiť báseň od prozaického textu
- ✓ chápať obsah textu
- ✓ docvičovať techniku čítania
- ✓ prečítať báseň s porozumením
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Titulná strana čítanky, ktorá bude slúžiť ako pracovná učebnica, uvádza žiakov do čítankového obdobia a motivuje ich k systematickej práci s čítankou. Ponúka žiakom možnosť označiť si ju svojím menom, ale aj iným alternatívnym spôsobom (značkou, pečiatkou zvieratka a podobne). Na tento účel slúži priestor *Moja značka a Takto sa viem podpísať*. Na strane je zobrazená včielka, malá motivačná postavička, ktorá sprevádza žiakov v celej sérii *LIPKA* ® počas celého školského roka.

Báseň v šiestich dvojveršiach tematizuje **proces osvojovania si čítania** ako objavovanie a cestu k poznaniu. Prvák, ktorý sa učí písmená a slová, postupne „objavuje klúč od čarovnej bránky“, za ktorou sa nachádza svet ukrytý v knihách. Motív bránky, ktorú možno „otvoriť“ učením a čítaním, funguje ako **metafora pre vstup do sveta poznania, fantázie a porozumenia**. Záver básne zdôrazňuje hodnotu viet a textov – „v knihách sú ukryté tajomstvá sveta“, čím sa literárne vyjadruje hlavný cieľ rozvoja čitateľskej gramotnosti v zmysle ŠVP 2023 – čítanie ako prostriedok myslenia, učenia sa a objavovania.

Didaktický význam tejto úvodnej strany je viacvrstvový:

- **motivačný** – povzbudzuje žiakov k objavovaniu a túžbe čítať,
- **hodnotový** – vedie k úcte ku knihám a textom,
- **funkčný** – predstavuje knihu ako klúč k svetu a zároveň vytvára pozitívne očakávanie pred ďalším obsahom čítanky.

Báseň poskytuje priestor na rozhovor s deťmi o tom, **čo pre nich znamená kniha, aké knihy čítajú doma, kto im číta**, ale aj na spoločné rytmické recitovanie, dramatizáciu či ilustráciu.

Didakticky výborne spĺňa funkciu **úvodného textu**, ktorý vytvára **emočné naladenie**, **podporuje čitateľskú motiváciu** a napomáha budovať **vzťah k čítaniu ako celoživotnej kompetencii**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Motivačný rozhovor o obľúbenej knihe, ktorú žiakom čítali rodičia, rozprávanie o ilustrácii, o škole. Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o tom, že už poznajú všetky písmená a vedia čítať, preto budú pracovať s novou učebnicou – s *čítankou*. Budú z nej čítať rôzne texty, prostredníctvom ktorých sa dozvedia veľa nových a zaujímavých vecí, spoznajú príbehy detí i zvieratiek, prečítajú si rozprávky, básne, hádanky, riekanky... Žiaci si čítanku prelistujú a povedia o svojich dojmach z nej.

Práca s textom

Čítanie básne – básneň je úvodným motivačným textom, ktorý priamo súvisí s čítaním a čítankou ako prvou školskou knihou na súvislé čítanie, ktorá sa žiakom dostala do rúk.

V obsahovej analýze textu sa sústreďme na odpovedanie na otázky, ktoré sa viažu na informácie uvedené v texte priamo i nepriamo, na rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky.

V jazykovej analýze sa venujeme napríklad rozlišovaniu hlások (s dĺžňom, mäkčeňom), rozlišovaniu písmen (malé, veľké), určovaniu hlások v slabike, počtu slabík a hlások v slove, počtu slov vo vete a pod.

Riešenia úloh

Titulná strana je špecifická, pretože neobsahuje konkrétne úlohy. Úlohy priamo vyplývajú z obsahovej a jazykovej analýzy textu, napr.: *Vyhľadaj slová, v ktorých sa nachádzajú písmená s mäkčeňom.*

Zakrúžkuj písmená s dĺžňom. Spočítaj a povedz, koľko má každá veta slov. Porozprávaj, akú knihu máš doma, akú knihu si už čítal/a...

Poznámka

V čítanke sú použité rôzne druhy úloh, ktoré podporujú rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Striedajú sa otvorené úlohy s voľnou tvorbou odpovede s úlohami zatvorenými, kde si žiaci vyberajú z ponúknutých odpovedí.

Úlohy na porozumenie textu rozvíjajú spôsobilosti:

1. vyhľadať informácie priamo uvedené v texte;
2. vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte;
3. interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností.

Štefan Moravčík – Prvácka hymna (s. 2)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 151

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň napísanú tlačeným písmom
- ✓ docvičovať techniku čítania viacslabičných slov
- ✓ určiť nadpis a meno autora textu
- ✓ odlíšiť báseň od prozaického textu
- ✓ čítať zvolacie vety so správnou intonáciou
- ✓ prečítať báseň s porozumením
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Báseň **Prvácka hymna** na úvodnej strane čítanky slúži ako motivačný text, ktorý oslavuje vstup detí do školského prostredia. Je napísaná v prvej osobe množného čísla, čím aktivizuje žiakov ako kolektív – „*Sme prváci – dobrí žiaci*“. Text má hymnický charakter, pracuje so zvolacími vetami, rytmom, rýmom a opakovaním (*Sláva nám!*) a obsahuje pozitívne hodnotenie školáka – usilovnosť, odvaha, snaha. Básnické obrazy („*usilovní ako včely*“, „*dobrá vôľa kameň láme*“) zároveň obohacujú detskú slovnú zásobu a jazykové vnímanie.

Strana je výtvarne výrazná, ilustrácia zobrazuje deti v rôznych školských činnostiach (čítanie, učenie, záhrada, hry), čím podporuje porozumenie obsahu básne a prepája jazykový a obrazový kontext. Úlohy na strane sú jednoduché, komunikačné, zamerané na porozumenie, intonáciu a jazykový prejav.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Je vhodné začať motivačným rozhovorom o škole, o prvákoch, rozprávaním o ilustrácii. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri zvolaniach je vhodné výrazne meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – je zameraná na rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky, resp. súvislé rozprávanie o nejakej udalosti, vyhľadávanie informácií priamo uvedených v texte. Po prečítaní textu básne odporúčame o nej viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im básne páčila a prečo.

Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Potom žiaci čítajú nový text.

Práca s textom – je nutné určiť nadpis a meno autora básne.

Jazyková analýza – je zameraná na vyhľadávanie viet s výkričníkom, rozlišovanie hlások (s dĺžňom, mäkčeňom, vokáňom).

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

2/1

Žiaci určia a prečítajú nadpis a meno autora textu.

2/2

Žiaci pracujú s textom básne, v ktorom sú informácie vyjadrené zrozumiteľne. Pri riešení úlohy si prečítajú text. Hľadajú a podčiarkujú vety s výkričníkom. Úlohu riešia samostatne. Žiakov upozorníme, aby dodržali požadovaný údaj a podčiarkli len vety s výkričníkom. Podčiarknuté vety s výkričníkom (zvolacie vety) prečítajú ako zvolanie. Odporúčame, aby učiteľ/-ka znova prečítal niektoré vety ako vzor, žiaci napodobňujú intonáciu zvolania.

2/3

Žiaci vymýšľajú iné zvolanie pre prvákov (zvolacie vety podľa vzoru v texte básne). Postačí, aby žiaci uviedli jeden príklad.

2/4

Žiakom vytvoríme priestor na rozprávanie o tom, čo sa im v prvej triede páči, prípadne nepáči. Akceptujeme názory žiakov. Úloha tohto typu je vhodná na zisťovanie tvorivosti žiakov.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Doplňujúcou úlohou môže byť vyhľadávanie a rozlišovanie písmen s mäkčeňom, dĺžňom, vokáňom.

Sebahodnotenie

V dolnej časti strany sa nachádza sebahodnotiaci prvok – 5 včelích plástov určených na vyfarbenie. Spôsob sebahodnotenia si môže učiteľ určiť sám. Jedným zo spôsobov je ten, že každý žiak si vyfarbí plásty podľa toho, ako sám hodnotí svoj výkon (všetky vyfarbené plásty predstavujú najlepší osobný výkon). Ďalší spôsob je, že každý plást predstavuje hodnotenie iného kritéria práce na strane s prihliadnutím na výkonový štandard (napr. správnosť a plynulosť čítania, miera porozumenia textu, správnosť vypracovania úloh, môže sa hodnotiť tiež trpezlivosť a snaživosť pri čítaní, pozitívny postoj k čítaniu a pod.). Učiteľ/-ka si môže zvoliť kritériá, ktoré preferuje, taktiež farby, akými budú žiaci jednotlivé plásty vyfarbovať. Pri tomto spôsobe sebahodnotenia je však potrebné, aby učiteľ/-ka sebahodnotiaci proces riadil/-a pokynmi. Tento spôsob je z tohto dôvodu časovo náročnejší.

Jana Belašičová – Zlatá domovina (s. 3)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 152

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň napísanú tlačeným písmom
- ✓ osvojiť si správnu intonáciu
- ✓ prečítať báseň správne a s porozumením
- ✓ samostatne a správne napísať vlastnú myšlienku v rozsahu jednej vety
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 3 Čítanky LIPKA obsahuje lyrický text **Zlatá domovina** od **Jany Belašičovej**, ktorý tematicky otvára priestor pre jazykové, hodnotové aj poznávacie aktivity. Báseň vyjadruje hlboký vzťah k Slovensku ako rodnej krajine a prostredníctvom poetických obrazov opisuje krásu prírody – slnko, lúče, hory, doliny a polia. Text podporuje pozitívne emocionálne naladenie voči vlasti a vytvára základy národného povedomia.

Didaktický zámer strany je rozvíjať **čítanie s porozumením**, schopnosť **rozpoznať tematické zameranie textu**, pracovať s **básnickým jazykom**, a súčasne rozvíjať **jazykový prejav žiakov** prostredníctvom tvorby vlastných viet. Žiaci vyhľadávajú konkrétnu informáciu v texte (názov krajiny), pomenúvajú farby štátnej zástavy a vytvárajú vetu so slovom Slovensko. Dopĺňovačka so školskými potrebami zároveň aktivizuje slovnú zásobu a orientáciu v písanej podobe slova.

Obsah strany prepája oblasť **Jazyk a komunikácia** s tematickými okruhmi oblastí **Človek a spoločnosť** (vlastivedný kontext – Slovensko, Bratislava, národné symboly) a **Človek a príroda** (pozorovanie prírodného prostredia ako súčasť identity krajiny). Literárny text umožňuje aj etické zarámčovanie – **vzťah k domovu, úcta k prírode, vnímanie krajiny ako hodnoty**, čím napĺňa ciele aj v oblasti **osobnostného a hodnotového rozvoja žiakov**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Je vhodné začať motivačným rozhovorom o našej vlasti, o symboloch Slovenska, o domovine, domove a rodine. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii. Môžeme zaradiť interaktívne vyučovanie na tému *Naša vlasť*, prezentácia o Slovensku. Pri práci na

vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie básne ako vzor. Je vhodné, ak pri prednese mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – je zameraná na rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky, na súvislé rozprávanie na základe informácií priamo uvedených v texte, opis predmetov a vecí, na prácu s nesúvislým textom. Po prečítaní básne odporúčame o nej viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im báseň páčila a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu básne využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Jazyková analýza – je zameraná na vyhľadávanie a rozlišovanie písmen (malé, veľké), určovanie počtu hlások v slove. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

3/1

Žiaci pracujú s textom básne. Informácie sú v básni vyjadrené priamo a zrozumiteľne. Povedia a v texte vyhľadajú názov našej krajiny. Nájdené slovo podčiarknu. Je to úloha zameraná na 1. úroveň porozumenia textu (informácia je priamo uvedená v texte).

Riešenie: Slovensko

3/2

Žiaci na základe pozorovania zástavy Slovenska rozprávajú o farbách, ktoré sú na zástave. Následne samostatne vyfarbujú zástavu Slovenska na obrázku. Úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu (žiaci majú vzor zástavy v triede).

3/3

Žiaci riešia doplňovačku pomocou obrázkovej legendy. Obrázky sú očíslované podobne ako riadky v doplňovačke. Pri vpisovaní slov do doplňovačky si žiaci musia všímať počet písmen v doplnenom slove, ktorý musí zodpovedať počtu rámečkov v danom riadku. Na záver nesmieme zabudnúť spoločne prečítať riešenie doplňovačky.

Riešenie: 1. pastelka, 2. strúhadlo, 3. aktovka, 4. pravítko, 5. štetec, 6. peračník, 7. písanka, 8. čítanka, 9. pero; tajnička: Slovensko

3/4

Žiaci sa pokúsia napísať jednu vetu o Slovensku. Ako pomôcka im slúži zásobník slov pri úlohe, ktorý však nemusia použiť. Žiakom pri tvorbe vety poskytneme dostatočný časový priestor. Spoločne zopakujeme pravopis písania viet (veľké písmeno na začiatku, na konci vety bodka, otáznik alebo výkričník). Žiaci určia, čo napíšu na konci vety (*bodku*). Napísanú vetu potom prečítajú spolužiakom. Riešenie úlohy vyžaduje porozumenie textu na 3. úrovni porozumenia (interpretácia a integrácia myšlienok a informácií).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v čítanke i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Viera Kubičková – Mamičke (s. 4)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 153

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, verš, strofa, slovo s obrazným významom (ohničky), otázka – odpoveď

1. Didaktické ciele

- ✓ prečítať báseň správne a s porozumením
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu
- ✓ určiť nadpis a meno autora textu
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 4 obsahuje lyrickú báseň **MAMIČKE** od Viery Kubičkovej, ktorá tematizuje lásku, vďačnosť a úctu k mame. Text je rozdelený do troch štvorverší a obsahuje obrazné a citovo zafarbené výrazy ako *veselé ohničky v očiach*, *srdiečko tvoje zlaté* či *za noci nedospaté*, ktoré sprostredkujú emócie a vzťahy v rodine. Báseň umožňuje žiakom identifikovať emocionálne významy slov, rozvíjať empatické vnímanie a vyjadriť vlastné pocity voči blízkej osobe.

Úlohy na strane vedú žiakov k podčiarknutiu nadpisu a mena autorky, k identifikácii dôvodov, za ktoré autorka ďakuje mamičke, a k formulovaniu vlastného vyjadrenia vďaky. Ďalej pracujú s porozumením obrazného výrazu *veselé ohničky* a výberom správnej odpovede z kontextu. Strana podporuje aj tvorivú formuláciu – žiaci hovoria, čím by mamičke urobili radosť na Deň matiek.

Strana spája literárne vzdelávanie s rozvojom citového a hodnotového vedomia žiaka a vytvára priestor pre tvorivú i reflexívnu prácu s jazykom.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine, mamičke a o jej sviatku. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie básne ako vzor. Je vhodné, ak pri prednese mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte, súvislé rozprávanie, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií. Po prečítaní textu básne odporúčame o nej viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im báseň páčila a prečo. Odporúčame rozprávanie o jej obsahu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Práca s textom – viaže sa na označenie nadpisu a mena autora textu.

Jazyková analýza – je zameraná na vyhľadávanie viacslabičných slov, určovanie počtu slabík v slove. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

4/1

Žiaci podčiarknu nadpis básne. Prečítajú meno autorky. Môžu vyhľadať v čítanke iný text (inú báseň), ktorej autorkou je tiež *Viera Kubičková* (napr. *Oteckovi*, str. 5).

4/2

Žiaci pracujú s textom básne. Po prečítaní básne hľadajú a vyznačujú v texte, za čo sa ďakuje mamičke. Spôsob vyznačovania určí učiteľ (farebným podčiarknutím, vyfarbením, zakrúžkovaním slov a pod). Nakoniec sa žiaci pokúsia interpretovať vlastné myšlienky. Rozprávajú o tom, za čo by oni poďakovali svojej mamičke. Pri riešení úlohy (tvorení viet) sa žiaci opierajú o vlastné skúsenosti, využívajú informácie z textu v reálnom živote.

Riešenie: Autorka ďakuje mamičke za lásku, za obetavosť, za nedospaté noci (starostlivosť počas choroby), za mamičkino srdiečko.

4/3

Žiaci si pozorne prečítajú zadanie. V daných možnostiach hľadajú správnu odpoveď a podčiarknu ju. Svoje tvrdenie zdôvodnia. Úloha rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: 3. Mamička je šťastná.

4/4

Žiaci vymýšľajú a rozprávajú, čím by urobili radosť svojej mamičke na *Deň matiek*. Vytvoríme im dostatok priestoru na rozprávanie. Môžu pripraviť svojim mamičkám darček pri príležitosti *Dňa matiek*. Pri riešení úlohy žiaci využívajú vlastné skúsenosti. Úloha je vhodná na zisťovanie tvorivosti žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v čítanke i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Viera Kubičková – Oteckovi (s. 5)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 154

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň napísanú tlačeným písmom
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu
- ✓ prečítať báseň správne a s porozumením
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 5 Čítanky LIPKA predstavuje báseň **Oteckovi** od **Vieery Kubičkovej**, ktorá tematizuje blízky vzťah medzi otcom a synom. Text vyzdvihuje otca ako vzor – prísneho, spravodlivého, pracujúceho a starostlivého muža, ktorého si dieťa váži a túži byť ako on. V básni sa objavujú konkrétne činnosti zo života (pomoc v záhrade, oprava bicykla, kontrola domácich úloh), ktoré približujú žiakom hodnotu každodenných prejavov starostlivosti a zodpovednosti. Jazyk je jednoduchý, zrozumiteľný a bohatý hodnotový, vďaka čomu sa žiaci ľahko identifikujú s obsahom a sú schopní formulovať vlastné postoje a skúsenosti.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať porozumenie básnickému textu na úrovni priamo uvedených informácií, podporiť schopnosť žiakov identifikovať charakterové vlastnosti postavy (otecka) a prepojiť ich s vlastnou skúsenosťou. Žiaci zároveň dopĺňajú ilustráciu podľa obsahu textu, čím prepájajú vizuálne vnímanie s jazykovým porozumením, a vyjadrujú svoj osobný postoj v tvorivej úlohe – čím by potešili svojho otecka. Strana tak spája rozvoj čitateľských zručností s hodnotovým a emocionálnym uvedomovaním si medzilidských vzťahov, čím naplňa ciele vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** v prepojení s oblasťou **Človek a spoločnosť** a **Etická výchova**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine, oteckovi a o jeho sviatku. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – Odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie básne ako vzor. Je vhodné, ak pri prednese mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok učiteľa, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte, súvislé rozprávanie. Po prečítaní textu básne odporúčame o nej viesť rozhovor.

Žiaci by mali povedať, či sa im báseň páčila a prečo. Odporúčame rozprávanie o jej obsahu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na rozlišovanie písmen s dĺžkami (dlhé samohlásky). Po vypracovaní úloh sa opakovanne venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**5/1**

Žiaci pracujú s textom básne, v ktorom dokážu nájsť informáciu potrebnú na vyriešenie úlohy.

Po prečítaní básne hľadajú a znovu prečítajú vetu, v ktorej sa hovorí, aké vlastnosti má otecko v texte básne. Vetu si môžu označiť, porovnať s vetou v úlohe a následne prečiarknuť slovo, ktoré sa vo vete nevyskytuje. Úloha je vhodná na samostatnú prácu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: lenivý

5/2

Žiaci dokresľujú do ilustrácie podľa textu náradie, ktoré si otecko a syn zobrali do záhrady. Ide opäť o rozvíjanie spôsobilosti vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu). V tomto prípade žiaci odpoveď kreslia.

Riešenie: rýľ, hrable

5/3

Žiaci vymýšľajú a rozprávajú, čo by potešilo otecka k *Dňu otcov*. Vytvoríme im dostatok priestoru na rozprávanie. Môžu pripraviť darček svojim otcom k *Dňu otcov*. Pri riešení úlohy žiaci využívajú vlastné skúsenosti. Úloha je vhodná na zisťovanie tvorivosti žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v čítanke i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na prednes básne.

Jana Belašičová – Hľadá sa meno (s. 6)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 155

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, postava, členovia rodiny

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať prozaický text správne a s porozumením
- ✓ určiť nadpis a meno autora textu
- ✓ správne formulovať odpovede na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte
- ✓ hľadať a využívať informácie, ktoré sú v texte uvedené nepriamo
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 6 Čítanky LIPKA obsahuje krátky epický text **Hľadá sa meno** od **Jany Belašičovej**, ktorý tematizuje rodinnú situáciu pri výbere mena pre domáce zvieratko – škrečka. Príbeh je vystavaný na prirodzenej detskej skúsenosti a prostredníctvom jednoduchého dialógu zobrazuje spoluprácu a komunikáciu medzi členmi rodiny. Žiaci sledujú premýšľanie nad rôznymi menami, porovnávajú ich a zamýšľajú sa nad tým, čo je vhodné meno pre dané zviera. Záver príbehu prináša vtipné, spontánne riešenie – meno „Miláčik“, ktoré vznikne nenápadne, ale prirodzene, čo podporuje porozumenie textu a jeho pointy.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať **čítanie s porozumením**, schopnosť **vyhľadávať informácie priamo v texte**, pracovať s významom slov a **vyjadriť vlastný tvorivý návrh** (vymyslieť meno pre škrečka). Žiaci sa učia pomenovávať postavy, triediť zvieratá podľa výskytu v texte a reagovať na otázky súvisiace s obsahom. V texte sa zároveň rozvíjajú sociálno-emocionálne kompetencie žiakov – vzťah k domácomu zvieratku, spolupráca, úcta a rodinné väzby. Strana prepája oblasť **Jazyk a komunikácia** s oblasťami **Človek a spoločnosť** (vzťahy v rodine) a **Človek a príroda** (poznávanie a pomenúvanie zvierat), čím napĺňa ciele ŠVP 2023 prostredníctvom jazykovo-hodnotového učenia zakotveného v každodenných skúsenostiach dieťaťa.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine, o domácich zvieratách. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie uvedené v texte priamo aj nepriamo. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Práca s textom – sa viaže na označenie nadpisu a mena autora textu.

Jazyková analýza – je zameraná na rozlišovanie slov, vyhľadávanie vlastných mien. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**6/1**

Žiaci podčiarknu nadpis básne. Prečítajú meno autorky. Môžu vyhľadať v čítanke iný text, ktorého autorkou je tiež Jana Belašičová a povedať, či ho už čítali (napr. *Zlatá domovina* na str. 3, *Pod čerešňou* na str. 26).

6/2

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Po prečítaní textu sa pokúsia odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte. Vymenujú všetkých členov rodiny, ktorí vystupujú v príbehu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: mamička, ocko, syn

6/3

Žiaci pozorne čítajú dané slová. Prečiarknu slovo, ktoré nebolo spomenuté v texte. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Rozširujúcou aktivitou môže byť vyhľadanie a podčiarknutie daných slov v texte a prečítanie celých viet, v ktorých sa tieto slová nachádzajú.

Riešenie: krokodíl

6/4

Žiaci vyhľadajú v texte mená zvierat. Informácie nenájdu v jednej vete. Musia prečítať viac viet, aby sa dopracovali k odpovedi. Riešenie úlohy rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu). Zároveň si žiaci zopakujú pravopis písania mien – veľké písmeno na začiatku slova (mena).

Riešenie: kocúrik Murko, psík Bodrík, škrečok Miláčik

6/presýpacie hodiny

Žiaci vymýšľajú iné meno pre škrečka. Aby bolo riešenie úlohy zábavné, môžu vymýšľať i nezmyselné alebo žartovné mená.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Viera Kubičková – Námorník (s. 7)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 156

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, postava, priama reč, povolanie, osobný názor / záujem

1. Didaktické ciele

- ✓ zdokonaľovať techniku čítania
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu
- ✓ rozvíjať kladný vzťah ku knihám a k čítaniu
- ✓ správne prepísať vetu
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 7 Čítanky LIPKA predstavuje báseň **Námorník** od **Vieery Kubičkovej**, ktorá je osobným vyznaním chlapca o jeho túžbe stať sa moreplavcom. Text zachytáva atmosféru domácej pohody, kde si dieťa číta v knižnici o dobrodružstvách moreplavcov. V kontraste s otcovým povolaním železničiara chlapec vyjadruje svoje detské predstavy a sny o budúcnosti – byť námorníkom a zúčastniť sa na výpravách. Záver textu pôsobí odľahčene a s humorom – otec reaguje láskavo a s úsmevom, čo podporuje vzťahovú a emocionálnu rovinu textu.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať **porozumenie textu na úrovni priamo uvedených informácií**, identifikáciu postáv, ich povolání a osobných túžob. Žiaci vyhľadávajú konkrétnu vetu, ktorú povedal otec, odpovedajú na otázky, čím je kto v príbehu a kto by chcel byť, a zároveň hovoria o vlastných záujmoch a snoch. Úlohy sú zamerané na **orientáciu v texte, prácu s vetou, identifikáciu priamej reči a rozvoj osobného vyjadrenia**.

Strana podporuje aj oblasť **Človek a spoločnosť** (povolania, rodinné prostredie, vzťahy), čím napĺňa cieľ osobnostného a sociálneho rozvoja žiaka. Téma čítania a knižnice zároveň prirodzene podporuje pozitívny vzťah ku knihám a učeniu.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Je vhodné začať motivačným rozhovorom o rodine, povolaniach. Výhodné je motivovanie žiakov hrou (napr. *na remeselníkov*) a rozprávanie o ilustrácii. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Potom žiaci čítajú nový text.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky, ktoré sa viažu na informácie v texte uvedené priamo i nepriamo, súvislé rozprávanie.

Jazyková analýza textu – je zameraná na vetu, na rozlišovanie písmen na začiatku vety, na slovo, počet slabík v slovách, rozlišovanie hlások, samohlások, dvojhlások a pod.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**7/1**

Žiaci hľadajú v texte básne vetu, ktorú povedal otecko, a odpíšu ju. Odpísanú vetu môžeme využiť na jazykovú analýzu: veta, začiatok vety, koniec vety, počet slov vo vete, počet slabík v slovách, rozlišovanie hlások a pod. Úloha je náročnejšia na pozornosť, pretože veta nie je v texte označená ako priama reč, je však odlišená kurzívou. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Tak mi ukáž žiacku knižku, ty môj lodný kapitán.

7/2

Žiaci pracujú s textom básne. Po jej prečítaní rozprávajú o povolání chlapcovho otecka a o tom, čím chce byť chlapec, keď bude veľký. Časť textu môžu vyznačiť, podčiarknuť. Nakoniec žiaci rozprávajú, čím by chceli byť oni v dospelosti. Žiakom vytvoríme dostatok priestoru na rozprávanie. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, pričom prvá časť úlohy má štruktúru, ktorá je daná konvenčne (žiaci musia dodržať kroky podľa pokynov). Druhá časť úlohy núti žiakov hľadať a využívať informácie, ktoré sú v texte uvedené nepriamo.

Riešenie: Chlapcov ocko je železničiar. Chlapec chce byť námorníkom.

7/3

Žiaci rozprávajú súvislo a samostatne o tom, čo najradšej čítajú a aké knihy sa im páčia. Úloha poskytuje priestor na zisťovanie tvorivosti žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na rozprávanie pri riešení úlohy 3.

Andrea Gregušová – Kúpeľ (s. 8 – 9)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 157

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, postava, rozprávač, priama reč, slovo – význam slova v kontexte, veta, otázka – odpoveď

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať priame závery
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ voľne rozprávať na danú tému
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ identifikovať postavy na ilustrácii podľa textu
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 8 – 9 Čítanky LIPKA obsahujú prozaický text **Kúpeľ** (úryvok) od **Andrey Gregušovej**, ktorý zachytáva zábavnú a zároveň náročnú situáciu z rodinného života – kúpanie psa Zahraja. V centre deja je spolupráca členov rodiny, plánovanie a úsilie, ktoré sprevádza každoročné kúpanie domáceho miláčika pred hodmi. Text je napísaný z pohľadu dieťaťa a obsahuje komické aj napínavé momenty – psík neznáša šampón, dokonale sa skrýva, a po kúpaní ujde z dvora a namočí poštára.

Dej je vystavaný s využitím každodenného jazyka, pričom ponúka viaceré príležitosti na vyvodzovanie významu slov z kontextu, určovanie poradia deja a rozvíjanie schopnosti vyjadriť vlastný názor. V texte sa prirodzene objavujú formy priamej reči, hovorové výrazy a zámená. Zároveň obsahuje slovnú hru so slovom „dedom/dedočko“, ktoré podporuje citlivosť na jazyk a porozumenie významovým variáciám. Spojenie realistickej situácie s humorom a láskavým tónom podporuje pozitívne naladenie pri čítaní a rozvíja čitateľské kompetencie v súlade s cieľmi ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine a príbuzných, o priateľoch. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®.

Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie uvedené v texte priamo i nepriamo, súvislé rozprávanie na danú tému. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na vetu, zakončenie viet, veľké písmeno vo vlastných menách osôb a zvierat.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

9/1

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Po jeho prečítaní sa pokúsia odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte priamo i nepriamo. Odpovede prerozprávajú svojimi slovami.

Žiakom poskytneme dostatočný priestor a akceptujeme všetky názory žiakov. Úloha pozostáva z troch samostatných otázok (úloh). Prvá a druhá je otvorená úloha so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Tretia úloha je so širokou odpoveďou, kde postačí, aby žiaci uviedli jeden príklad a dôvod, ktorý vyplýva z otázky. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

9/2

Žiaci hľadajú a podčiarknu v texte slová, ktoré sa nesmeli vysloviť v deň, keď sa psík kúpal. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: voda, vaňa, šampón

9/3

Žiaci odpovedajú na otázku, pracujú s textom a s ilustráciou. Vyhľadajú a podčiarknu vetu, v ktorej sa hovorí, kto umýva psa, Zahraja, no nie je na ilustrácii. Podčiarknutú vetu spoločne prečítajú.

Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: babka

9/4

Žiaci dopĺňajú do rámciekov na ilustrácii mená dedkov z príbehu. Ide o otvorenú úlohu so stručnou odpoveďou, o tzv. produkčnú úlohu (hľadajú a píšú slová). Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: dedočko, deduško

9/presýpacie hodiny

Žiaci nakreslia zvieratko, ktoré majú doma, resp. ktoré by chceli mať. Úlohu môžeme doplnit' rozhovorom o tom, ako sa treba o domáce zvieratá starať.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

Alexandra Salmela – Mimi a Líza (s. 10 – 11)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 158 - 159

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, príbeh, postava, priama reč, veta, slovo, porozumenie priamo uvedeným informáciám, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ rozlíšiť reč postáv v texte
- ✓ správne čítať opytovacie vety
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ vedieť posúdiť charakter textu
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 10 – 11 Čítanky LIPKA obsahujú príbeh **Mimi a Líza** (námet: Katarína Kerekesová, Katarína Moláková; text: Alexandra Salmela), ktorý zachytáva stretnutie dvoch dievčat – novej susedky Lízy a nevidiacej Mimi. Dej sa odohráva v bežnom bytovom dome, no už od začiatku nabera výnimočný charakter – Mimi má zatvorené oči, napriek tomu vníma Lízu hmatom a dotykom spoznáva jej výzor. Text upozorňuje na rozmanité zmyslové vnímanie, otvára tému inakosti a ukazuje, že aj dieťa so zrakovým znevýhodnením môže nadväzovať prirodzené vzťahy. Dôležitú rolu zohráva aj ilustrácia, ktorá vizualizuje atmosféru ich stretnutia a rozširuje textový zážitok.

Didaktickým cieľom strany je rozvíjať porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte, schopnosť vyvodzovať jednoduché závery, identifikovať postavy a pracovať s ich charakteristikou. Žiaci sa učia vnímať priamu reč, rozlišovať medzi zmyslovým a obrazným vnímaním, pomenovať vlastné pocity a skúsenosti. Súčasne sa podporuje empatia, akceptácia a rozvoj komunikačných zručností. Aktivity vedú žiakov k zamysleniu nad tým, ako vnímajú svet iní, a poskytujú priestor na osobné vyjadrenie – napr. nakreslenie jabĺčka bez pomoci zraku. Text tak spája jazykové vzdelávanie s hodnotovým rozvojom a prirodzene napĺňa ciele vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** v prepojení s oblasťami **Človek a spoločnosť**, **Etická výchova** a **Človek a príroda**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine, príbuzných, priateľoch a o ľuďoch, ktorí majú nejaký hendikep, o správaní sa k takýmto ľuďom, o pomoci. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách.

Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie uvedené v texte priamo i nepriamo, na rozlíšenie reči postáv. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na vety (na priamu reč postáv), na správne čítanie oznamovacích a opytovacích viet (na intonáciu), na zakončenie viet a na veľké písmeno vo vlastných menách osôb. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

10/1

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Po prečítaní odpovedajú na otázku viažucu sa k informácii uvedenej v texte. Správnu odpoveď podčiarknu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: 3. Bol príliš tichý.

11/2

Žiaci rozprávajú vlastnými slovami, v čom bolo zvláštne zoznámenie sa dievčat. Žiaci informácie nenájdu v jednej vete. Musia prečítať viac viet, spracovať informácie, využívať analýzu a syntézu. Medzi informáciami hľadajú súvislosti, a tak sú schopní dospieť k správnej odpovedi. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (1. úroveň porozumenia textu).

11/3

Žiaci rozlišujú reč postáv. Hľadajú a podčiarkujú v texte vety, ktoré hovorila Mimi. Ide o typ otvorenej úlohy so širokou odpoveďou, o tzv. štrukturalizovanú úlohu.

Riešenie: Hm. Tu býva Mimi. Ahoj, Líza.

Nie. Mám iba zatvorené oči.

Ale... to nejde. Ja som slepá. Ja ich mám stále zavreté. Ale áno. Takto.

Si trocha strapatá, ale páčiš.

11/4

Žiaci pozorujú ilustrácie. Vysvetľujú zámer ilustrátorky, prečo nakreslila k textu práve takéto ilustrácie. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná. Žiaci majú viac možností, čo môžu uviesť do odpovede. Riešenie úlohy podporuje tvorivosť žiakov a rozvoj ich komunikačných kompetencií.

11/presýpacie hodiny

Žiaci kreslia jabĺčko so zatvorenými očami. Následne diskutujú o tom, či to bolo ľahké a vysvetľujú prečo. Vyjadrujú pocity vyvolané vypracovaním danej úlohy. Žiakom poskytneme dostatočný priestor a akceptujeme ich názory.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

František Rojček – Astronómovia (s. 12)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 160

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, základné slovesá (brieždi sa, pozerajú, schovávajú), zmyslové vnímanie (zrak – pozorovanie oblohy)

1. Didaktické ciele

- ✓ zdokonaľovať techniku čítania
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu
- ✓ určiť postavy v texte
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 12 Čítanky LIPKA obsahuje báseň **Astronómovia** od **Františka Rojčka**, ktorá poetickým a hravým spôsobom zachytáva situáciu dvoch detí, Martina a Tinky, pri pozorovaní nočnej oblohy. Deti si pomocou ďalekohľadu predstavujú, že hviezdy sú také malé, že by sa dali sledovať aj pod mikroskopom. Báseň pracuje s obrazným jazykom, jemným humorom a detskou predstavivosťou, zároveň obsahuje prvky z reálneho sveta – ako je brieždenie či pozorovanie hviezd, čím približuje prírodné javy prostredníctvom umeleckého textu.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať porozumenie básnickému textu na úrovni priamo uvedených informácií, identifikovať postavy v texte, pracovať s významom slov v kontexte (napr. „brieždi sa“, „svitá“), a vysvetliť jednoduché obrazné vyjadrenia. Žiaci si zároveň precvičujú vizuálno-motorickú koordináciu pri grafickej aktivite – spájanie hviezd a vyfarbovaní obrázka. Aktivity podporujú rozvoj slovnej zásoby, schopnosť interpretovať jazyk v súvislostiach a prepájať text s ilustráciou. Obsahovo sa strana prepája s oblasťou **Človek a príroda** prostredníctvom tematizácie denno-nočných javov, a podporuje tiež oblasť **Etickej výchovy** cez nenásilné budovanie spolupráce a vzťahu medzi deťmi. Strana tak spája čitateľské zručnosti s vnímaním prírodného sveta a jemným hodnotovým odkazom, čím napĺňa požiadavky ŠVP 2023 pre 1. cyklus.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine a deťoch, priateľoch, rozprávanie o ilustrácii, počúvanie detských piesní o hviezdach, napríklad zo *Zlatej brány: Padla hviezda na balkón*, *Bola raz malá hviezdička* a pod. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec

offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – je vhodné, ak nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a prednes básne ako vzor.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte i na informácie nepriamo uvedené v texte, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií. Po prečítaní básne odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Jazyková analýza – je zameraná na vlastné mená, veľké písmeno v rodných menách osôb, význam slov, viet.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

12/1

Žiaci pracujú s textom básne, vyhľadávajú konkrétne slová. Po prečítaní básne pomenujú deti, ktoré v básni vystupujú, a napíšu ich mená. Písanie mien zadáme žiakom ako samostatnú prácu. Najskôr si však spoločne zopakujú pravidlá pri písaní mien osôb (veľké písmeno na začiatku slova). Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Martin, Tinka

12/2

Žiaci prečítajú slovo a správne ho spoja s vysvetlením jeho významu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Brieždi sa. = Svitá. (Začína sa deň.)

12/3

Žiaci rozhodnú o tom, čo patrí a čo nepatrí na oblohu. Prečiarknu slová, ktoré označujú veci, ktoré na oblohu nepatria. Svoje tvrdenia zdôvodnia. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: auto, loď

12/4

Žiaci vysvetľujú význam podčiarknutej vety. Poskytneme im priestor na rozprávanie. Pri riešení úlohy odporúčame pomáhať žiakom otázkami. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou.

12/presýpacie hodiny

Žiaci spájajú v správnom poradí hviezdy s číslami. Vzniknutý obrázok ďalekohľadu vyfarbia.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 4.

Marta Hlušíková – Ako sme varili chladničkovú polievku (s. 13)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 161

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

próza/úryvok z príbehu, postava, priama reč, slovo a význam slova (napr. droždie, bryndza, kyslá smotana), informácie priamo uvedené v texte, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ voľne rozprávať na danú tému
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ správne čítať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie a želacie vety
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 13 Čítanky LIPKA prináša veselý a situačne komický úryvok z prózy **Ako sme varili chladničkovú polievku** od **Marty Hlušíkovej**. Príbeh zachytáva dvoch chlapcov – rozprávača a Braňa – pri pokuse navariť polievku z toho, čo nájdú v chladničke. Ich predstava varenia vychádza z jednoduchého „receptu“ babky, no výsledok je vtipne nepožiteľný. Text využíva priamu reč, realistický jazyk a detskú logiku. Hoci ide o humorný príbeh, nenásilne sprostredkúva aj dôležité poučenie o spolupráci, kuchynskej samostatnosti a dôsledkoch neplánovaného konania. Záver s Alanovým psom ako neplánovaným konzumentom polievky pod kuchynským oknom príbeh odľahčuje a uzatvára.

Didaktickým cieľom strany je rozvíjať **porozumenie textu** na úrovni priamo uvedených informácií a zároveň **rozvíjať interpretáciu** (napr. kto je Alan, čo sa stalo s polievkou). Úlohy vedú žiakov k **identifikácii potravín v texte a na ilustrácii**, k **formulácii vlastného názoru** na to, z čoho sa varí polievka, a podporujú **tvorivé jazykové vyjadrenie** – žiaci vymýšľajú vlastný recept. Text zároveň umožňuje budovať slovnú zásobu, precvičiť gramatické kategórie (podstatné mená – potraviny) a pracovať s ilustráciou ako so zdrojom informácií.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine a deťoch, o zdravom stravovaní, o správnom stolovaní a slušnom správaní sa pri stole. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Žiaci môžu pracovať v skupinách, v dvojiciach – riešiť úlohy spojené so zdravou a nezdravou stravou, čo žiaci radiedia (prípadne radi needia), správne názvy jedál, pyramída zdravej výživy a pod.

Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií, súvislé rozprávanie na danú tému, primeraná argumentácia. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor.

Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na rozlišovanie viet podľa zakončenia (oznámene a otázka, vety s výkričníkom), správna intonácia, vlastné mená.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

13/1

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Po prečítaní textu sa pokúsia odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám priamo uvedeným v texte. Žiaci hľadajú konkrétne slová. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a vyvodíť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

13/2

Žiaci pracujú s ilustráciou a textom súčasne. Rozprávajú o potravinách, ktoré použili chlapi z príbehu pri varení chladničkovej polievky. Porovnávajú ich s potravinami na ilustrácii. Vyznačia, čo chlapi do polievky nedali. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: párky

13/3

Žiaci sa pokúsia vysvetliť, z čoho sa podľa nich varí polievka, ktoré suroviny, potraviny sa môžu pri varení polievky použiť. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná. Žiaci môžu uviesť viac možností, úplne však postačí, ak jeden žiak uvedie jeden príklad. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z

textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

13/presýpacie hodiny

Žiaci spoločne vymýšľajú recept na vlastnú chladničkovú polievku. Pri riešení úlohy musia navrhnúť reálne suroviny, ktoré by použili pri varení takejto polievky. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

Peter Nagy – Lienka Lenka (s. 14)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 162

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, postava (Lienka Lenka, Anička), slovo – význam v kontexte (bodka), znak (bodka ako interpunkcia), veta a jej ukončenie, porozumenie priamo uvedeným informáciám, čítanie s porozumením, vizuálna orientácia v texte, rébus (kombinácia textu a obrázka), osobný jazykový prejav – odpoveď na otázku

1. Didaktické ciele

- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ voľne rozprávať na danú tému
- ✓ správne identifikovať ilustráciu v texte
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 14 Čítanky LIPKA obsahuje lyricko-rozprávkový text **Lienka Lenka** od **Petra Nagy**, ktorý v sebe spája hravý jazyk, poetickú atmosféru a etické posolstvo. Príbeh hovorí o lienke, ktorá stratila bodku zo svojho kabátika práve pred fotografovaním. Vďaka kamarátom – mravcom – sa bodka nájde v písanke dievčaťa Aničky. Tá kvôli chýbajúcej bodke za vetou dostane prvú dvojku. Lienka jej bodku vráti a odvtedy píšu úlohy vždy spolu a „na jedničky“. Text jemne upozorňuje na dôležitosť interpunkcie v písomnom prejave a zároveň podporuje vnímanie hodnôt ako pomoc, vďačnosť, priateľstvo a spolupráca.

Didaktickým cieľom strany je rozvíjať porozumenie literárnemu textu na úrovni **priamo uvedených informácií**, podporiť **identifikáciu hlavnej myšlienky**, precvičiť **význam slova bodka** v jazykovej aj obrazovej rovine (bodka ako znak aj ako súčasť postavy), a tiež rozvíjať **vizuálne rozlišovanie** (vyhľadanie bodiek v texte). Úlohy vedú žiakov k čítaniu s porozumením, určovaniu konca viet, riešeniu rébusov, ako aj k jemnej reflexii obsahu.

Strana 14 vďaka poetickému jazyku, milému príbehu a vizuálne bohatému spracovaniu rozvíja čitateľskú gramotnosť, cit pre jazyk, zmysel pre detail a vnímanie hodnotových posolstiev v súlade s požiadavkami ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine a deťoch, počúvaním nahrávky piesne a rozhovorom o nej, rozprávaním vlastných príbehov (napríklad: *Keby som dostal/-a zlú*

známku...). So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – je vhodné, ak nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a prednes básne ako vzor.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie uvedené v texte priamo i nepriamo, identifikácia ilustrácie v texte prostredníctvom rébusového čítania.

Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im básne páčila a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu básne využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na rozlišovanie viet podľa zakončenia – na oznamovacie vety, na začiatok a ukončenie vety.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

14/1

Žiaci pracujú s textom básne. Po prečítaní textu hovoria, čo lienka Lenka stratila zo svojho kabátika. Napíšu slovo, ktoré je v texte básne nahradené obrázkom. Identifikujú ilustráciu v texte. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: bodku

14/2

V prvej časti úlohy žiaci hovoria, kde chýbala bodka Aničke. Potom hľadajú a zakrúžkujú v texte básne bodky na konci každej vety. Rozlišujú: bodka (na lienkinom kabátiku) – bodka (na konci vety). Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu). Úloha je vhodná na samostatnú prácu.

14/3

Žiaci sa pokúsia vyriešiť rébusy. Pomenujú ilustráciu slovom a vytvoria nové slová.

Riešenie: myšlienka, kolienka, podkolienka

14/presýpacie hodiny

Žiaci vyfarbujú plošky s trojuholníkmi. Obrázok dokončia. Pracujú samostatne.

Poznámka: Básne je zhudobnená (ide o text piesne).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

Červené jablčko, Ľudové riekanky (s. 15)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 162

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, ľudová pieseň, ľudová riekanka, slovo – význam v texte a obrázku, rým

1. Didaktické ciele

- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ chápať obsah textu
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ poznať a ceniť si kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 15 Čítanky LIPKA obsahuje tri krátke texty, ktoré prepájajú jazykové, kultúrne a estetické prvky detskej folklórnej tradície. Dominantnými textovými formami sú **Ľudová pieseň Červené jablčko** a **Ľudové riekanky**, ktoré nesú základné znaky ľudovej slovesnosti – rytmizáciu, opakovanie, jednoduchosť výrazu a obrazné pomenovania. Tretí text, prepísaný do písaného písma, je vtipná riekanka o dedkovi a babke, ktorí sa chystajú sánkovať až po Nové Zámky. Obsahovo všetky tri texty približujú žiakom tradičné formy jazykového prejavu a podporujú vzťah ku kultúrnemu dedičstvu.

Didaktickým cieľom strany je viesť žiakov k **porozumeniu textu na úrovni priamo uvedených informácií**, k **vyvodzovaniu jednoduchých záverov**, dopĺňaniu významových slov na základe ilustrácií, k **gramotnému prepísaniu básne do písaného písma** a rozvíjaniu fonematického uvedomovania prostredníctvom rýmovania a rytmizácie. Žiaci riešia doplňovačku s obrázkami a tajničkou (napr. slová ako sánky, jablčko, ihla, čiapka), čo rozvíja ich vizuálnu a jazykovú orientáciu. Dopĺňovanie slov do básne (sladká, babička) podporuje chápanie významovej súvislosti a gramatickej správnosti.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine, spievaním ľudových piesní, ktoré majú žiaci najradšej alebo ktoré im spieva mama, prípadne babka. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne a ľudových riekaniek – je vhodné, ak nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Obsahová analýza textu – rozprávanie sa viaže na informácie nepriamo uvedené v básni alebo v riekankách, nasleduje práca s nesúvislým textom. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Jazyková analýza – je zameraná na hlásky, slabiky (spoluhláskové skupiny), slová (počet písmen) a vety. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**15/1**

Žiaci pracujú s textom básne. Riešia dopĺňovačku, legendu tvoria obrázky (ide o formu autodiktátu). Po správnom vyriešení dopíšu slovo z tajničky do básne. Následne čítajú báseň znova. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, dopĺňovacia, v ktorej do neúplnej vety doplnia slovo z tajničky.

Riešenie: 1. medveď, 2. auto, 3. mačka, 4. ihla, 5. čerešňa, 6. kľúč, 7. autobus;
tajnička: mamička

15/2

Žiaci pracujú s textom ľudovej riekanky. Dopisujú do nej chýbajúce slová. Ako pomôcka im slúžia slová v zátvorke. Správne riešenie vydedukujú z kontextu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

15/presýpacie hodiny

Žiaci odpíšu text básne do zošita. Dbáme na dodržanie gramatických a pravopisných pravidiel. Pri odpisovaní básne by mali žiaci napísať jeden verš do jedného riadku tak, ako je to v básni v čítanke.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na bezchybný odpis básne do zošita.

Toňa Revajová – Pol prázdnin s tetou kolieskovou (s. 16 – 17)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 163 – 164

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo – význam v texte (napr. kolieskové kreslo), priama reč

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ vedieť posúdiť charakter textu
- ✓ chápať obsah textu
- ✓ vyjadriť pocity vyvolané prečítaným textom
- ✓ čítať opytovacie vety so správnou intonáciou
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 16 – 17 Čítanky LIPKA prinášajú citlivý prozaický úryvok **Pol prázdnin s tetou Kolieskovou** od **Toňi Revajovej**, ktorý tematizuje medziľudské vzťahy, začínajúce priateľstvo a začlenenie človeka so zdravotným znevýhodnením do každodenného života. V centre deja je chlapec Branko, ktorý počas prázdnin spoznáva tetu Kolieskovú – ženu na vozíku, ktorá ho prekvapí svojou otvorenosťou, humorom a vitalitou. Postupne medzi nimi vzniká vzťah dôvery a blízkosti. Text ponúka výbornú príležitosť na rozhovor o inakosti, prekonávaní bariér (aj tých mentálnych), o empatii a vytváraní priateľstva.

Didaktickým cieľom strán je rozvíjať porozumenie textu na viacerých úrovniach: žiaci vyhľadávajú **priamo uvedené informácie**, **vyvodzujú jednoduché závery** (napr. prečo má teta Koliesková také meno, ako sa môže presúvať) a **interpretujú správanie postáv**. Osobitný dôraz sa kladie na jazykovú prácu s výrazmi ako „brieždi sa“, „kolieskové kreslo“, ale aj na pochopenie symbolického významu zatvorených očí či úsmevu na tvári. Úlohy vedú k formovaniu osobného názoru (napr. vlastnosti tety Kolieskovej), k empatii a rozvíjaniu interpersonálnych kompetencií.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rodine a príbuzných, priateľoch, o telesne

postihnutých ľudí a o tom, ako im môžeme pomôcť. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách.

Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) i na informácie nepriamo uvedené v texte (2. úroveň porozumenia textu), interpretácia a integrácia myšlienok a informácií (3. úroveň porozumenia textu), rozlíšenie reči postáv, dokončenie príbehu. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor.

Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na viacslabičné slová, vetu, správne čítanie oznamovacích a opytovacích viet (intonácia), zakončenie viet, veľké písmeno vo vlastných menách osôb. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

17/1

Žiaci dopĺňajú do viet chýbajúce slová podľa textu. Kvôli lepšej orientácii v dlhšom texte sú časti textu, v ktorých vyhľadávajú slová do daných viet, odlíšené farebným podkladom.

Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, dopĺňovacia, kde žiaci do neúplných viet doplnia slová. Doplnené vety prečítajú.

17/2

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Po prečítaní otázky a návrhov odpovedí určia správnu odpoveď. Riešenie sa viaže k informáciám uvedeným v texte (1. úroveň porozumenia textu). Správnu odpoveď podčiarknu. Ide o zatvorenú úlohu s výberom správnej odpovede.

Riešenie: Lebo mala kolieskové kreslo.

17/3

Žiaci odpovedajú na otázky. Úloha je zameraná na informácie, ktoré sú nepriamo uvedené v texte (2. úroveň porozumenia textu), ale aj na interpretáciu a integráciu myšlienok a informácií (3. úroveň porozumenia textu). Odpovede prerozprávajú vlastnými slovami.

Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie a akceptujeme ich názory. Úlohami podobného typu sa snažíme u žiakov rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať závery z prečítaného textu a rozvíjať spôsobilosť vyjadriť pocity vyvolané prečítaným textom. Úloha je otvorená

so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná.

17/4

Žiaci hľadajú a využívajú informácie, ktoré sú v texte uvedené nepriamo. Úloha je zameraná na vyvodenie priamych záverov (2. úroveň porozumenia textu). Žiaci sa pokúsia pomenovať vlastnosti tety Kolieskovej. Opäť im poskytneme priestor na rozprávanie. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná.

17//presýpacie hodiny

Žiaci dokresľujú a vyfarbujú ilustráciu. Odporúčame, aby pri práci s ilustráciou žiaci rozprávali o tom, čo vyjadruje, prečo ju ilustrátorka nakreslila práve takto a prečo tam oni dokreslili práve tieto svoje obrázky.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Ján Turan – Veľké prvácke tajomstvo (s. 18 – 19)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 165

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo – význam v kontexte, priama reč, otázka – opytovacia veta a jej intonácia

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ voľne reprodukovat' prečítaný text
- ✓ čítať opytovacie vety so správnou intonáciou
- ✓ vyjadriť pocity vyvolané prečítaným textom
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ rozvíjať kritické myslenie
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 18 – 19 Čítanky LIPKA obsahujú úryvok **Veľké prvácke tajomstvo** od Jána Turana, ktorý rozpráva o malom školákovi Jankovi, prezývanom Hraško. Spočiatku je z prezývky smutný, pretože mu pripomína jeho výškový rozdiel oproti spolužiakom. Zvlášť ho mrzí, keď ju použije aj dievča, ktoré ho nikdy nevolalo takto – Zuzka. Napätie sa však rozptýli, keď zistí, že Zuzka mu v skutočnosti nehovorila hanlivo, ale ho volala „Hrašok“ preto, že mu ponúkala sladký hrášok ako poďakovanie za čerešne. Medzi deťmi vzniká kamarátstvo a prezývka sa premieňa na osobné tajomstvo, ktoré ich spája.

Text tematizuje dôležité oblasti detskej skúsenosti – rozdielnosť medzi deťmi, prijímanie inakosti, význam slov a prezývok, ale aj schopnosť zmeniť význam slova zo zraňujúceho na blízke a dôverné. Zuzkina empatická reakcia a Jankove pochopenie vytvárajú pozitívny emocionálny záver.

Žiaci pracujú s textom cez otázky, podčiarkovanie, a sú vedení k zamysleniu nad ilustráciami, ktoré podporujú pochopenie a vizualizáciu vzťahu medzi postavami. Práca s ilustráciou rozvíja vizuálnu gramotnosť a podporuje spojenie medzi textom a obrazom.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o priateľstve medzi deťmi v triede, prečítanie alebo porozprávanie rozprávky *O Jankovi Hraškovi*. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na

vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – voľné rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu), interpretácia a integrácia myšlienok a informácií (3. úroveň porozumenia textu), dokončenie príbehu. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor.

Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Jazyková analýza – je zameraná na vetu, správnu intonáciu pri čítaní opytovacích viet a na zakončenie viet.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

18/1

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Podčiarkujú v texte na danej strane všetky slová *Hrášok*. Žiaci by si mali všimnúť, že v texte sú slová *Hrášok* (meno) a *hrášok* (plodina). Podčiarkujú však všetky slová *Hrášok*, preto je dôležité, aby vysvetlili podľa obsahu viet, či ide o meno alebo plodinu. Napríklad v priamej reči Zuzky: „*Janko! Hrášok!*“ žiaci podčiarknu dané slovo, ale tu predstavuje plodinu, nie meno.

18/2

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Po prečítaní časti textu sa vyjadrujú k situácii z príbehu o vysmievaní sa Zuzky Jankovi. Rozhodnú, či naozaj išlo o vysmievanie. Svoje názory zdôvodnia. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

18/3

Žiaci prečítajú časť textu na strane 18. Vymyslia, ako mohol príbeh pokračovať. Akceptujeme ich názory. Úlohami podobného typu sa snažíme u žiakov rozvíjať kritické myslenie. Po diskusii pokračujú v čítaní príbehu. Následne im ešte poskytneme priestor na porovnanie ich návrhov a skutočného dokončenia príbehu.

19/4

Žiaci podčiarkujú v texte všetky opytovacie vety. Čítajú ich ako otázky. Dbáme na správnu intonáciu pri čítaní viet s otáznikmi. Ide o otvorenú úlohu so širokou odpoveďou – tzv. štrukturalizovanú (žiaci podčiarknu 6 viet).

19/5

Žiaci voľne reprodujú text, rozprávajú o tom, aké tajomstvo mali *Zuzka a Janko*. Vyjadrujú vlastný názor na používanie prezývok medzi deťmi. Spoločne so žiakmi sformulujeme pravidlo o nevysmievaní sa. Pokúsime sa ho zaviesť aj v triede a trvať na jeho dodržiavaní.

Ide o otvorenú úlohu so širokou odpoveďou – tzv. štrukturalizovanú. Žiaci sami posúdia, čo všetko môže byť v odpovedi.

19/6

Žiaci pozorujú ilustrácie. Pokúsia sa vysvetliť zámer ilustrátorky, prečo nakreslila k textu práve také ilustrácie. Povedia, či sa im ilustrácia páči alebo nie, čo by do nej doplnili. Žiakov pochválime za vyjadrenie svojho názoru.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

Viliam Klimáček – Stopovanie sa začína (s. 20)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 166

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, slovo, text (autorský, motivačný), pokyn/návod, slovo a význam slova (synonymá), veta, porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte, vyvodzovanie priamych záverov z textu

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ voľne reprodukovat' prečítaný text
- ✓ vyjadriť pocity vyvolané prečítaným textom
- ✓ rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať závery z prečítaného textu
- ✓ vedieť aplikovať informácie z textu do života
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 20 Čítanky LIPKA obsahuje úvodný text **Stopovanie sa začína** od **Viliama Klimáčka**, ktorý pôsobí ako interaktívne oslovenie čitateľa. Autor priamo oslovuje žiaka, vytvára atmosféru osobného rozhovoru a vedie ho k činnosti – obkresliť si svoju nohu, pozorovať, ako rastie, a sledovať tento proces z roka na rok. Text je koncipovaný ako motivačný vstup do symbolického „putovania“ – rastu a učenia sa, pričom využíva poetické prvky, jazykovú hravosť, rytmizáciu a kombináciu návodu s metaforickým významom krokov. Ilustrácia podporuje túto predstavu – znázorňuje deti pri práci s nožičkami a vystihuje detskú zvedavosť.

Didaktickým cieľom strany je **aktivizovať čitateľa prostredníctvom priameho oslovenia**, rozvíjať **porozumenie textu na úrovni priamo uvedených informácií**, podnietiť **vyvodzovanie priamych záverov** (napr. prečo noha „rastie“ pri čítaní knihy), rozvíjať **slovnú zásobu** (napr. synonymá k slovnému spojeniu „malá noha“), precvičiť **čitateľské stratégie** – hľadanie inštrukcie v texte a jej aplikovanie do praktickej činnosti.

Text podporuje metakognitívne zručnosti žiaka – uvedomovanie si vlastného rastu (v prenesenom i doslovnom význame), sledovanie vlastného pokroku a rozvoj reflexie. Úloha so synonymami rozvíja jazykový cit a práca s návodom vedie k čitateľskej gramotnosti s dôrazom na funkčné čítanie.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Je vhodné začať motivačným rozhovorom o škole, o deťoch a o tom, ako deti rastú, rozhovorom o ilustrácii. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – praktické využitie informácií, ktoré sú priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu), vyvodenie priamych záverov (2. úroveň porozumenia textu). Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom vysvetlíme, že autor textu sa individuálne prihovára každému žiakovi, hoci v texte nie sú žiadne mená. Text obsahuje pracovný postup obkresľovania nohy. Práca podľa neho vyžaduje od žiaka porozumenie textu na 2. úrovni (vyvodenie priamych záverov z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte).

Jazyková analýza – je zameraná na slová s podobným významom, slovné spojenia a na vety.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

20/1

Žiaci po prečítaní textu hľadajú iné slová s podobným významom k slovnému spojeniu *malá noha*. Svoje nápady napíšu. Je to otvorená úloha so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Odpoveďou je slovo alebo slovné spojenie.

20/presýpacie hodiny

Žiaci pracujú v dvojiciach. V texte hľadajú vetu, v ktorej je inštrukcia k tomu, čo majú urobiť raz za rok, ako majú obkresliť svoju nohu na papier. Podľa tejto vety ju obkreslia. Žiaci prakticky využijú informáciu získanú z textu. Upozorníme ich, aby postupovali podľa pokynu uvedeného v texte.

Obrázok stopy bude mať diagnostický význam pri posúdení miery porozumenia textu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

Gabriela Dittelová – Písmenková záhrada**Mária Števková – Lavica (s. 21)**

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 167

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, básneň, prednes, veta, slovo, význam slova v kontexte (napr. včielka ako odmena), fonemické uvedomovanie (podobne znejúce slová), interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník)

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať básne napísané tlačeným a písaným písmom
- ✓ predniesť básneň
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ vyjadriť pocity vyvolané prečítaným textom
- ✓ rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať závery z prečítaného textu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 21 Čítanky LIPKA obsahuje básnický text **Písmenková záhrada** od **Gabriely Dittelovej**, ktorý v metaforickej rovine prirovnáva školské riadky k záhradným hriadkam a písané čiary k semenkam, z ktorých vyrastajú písmená. Žiak je stvárnený ako ten, kto „sadia“ písmená usilovnou prácou a za svoju námahu získava odmenu – symbolickú včielku. Báseň hravou formou podporuje pozitívny vzťah k písaniu, buduje vzťah k vlastnému zošitu ako miestu tvorby a rozvíja zmysel pre poriadok a estetiku písaného prejavu. Ilustrácia na strane hravou formou prepája písmená s vizuálnym symbolom záhrady a zároveň podporuje predstavivosť a pozitívnu motiváciu žiakov.

3. Návrh didaktického postupuPrípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o škole, o prváčkoch, rozprávaním o ilustrácii. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – je vhodné prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Dôraz sa kladie na prednes básne, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – praktické využitie informácií, ktoré sú priamo uvedené v texte, vyvodenie priamych záverov, interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií, rým v

básni (zvuková zhoda na konci slov, slovo rým nepoužívame). Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor.

Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Jazyková analýza – je zameraná na hlásky – písmená, (s dĺžňom, mäkčeňom, dvojhĺskami), na slová a na dĺžku viet (počet slov vo vete).

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

21/1

Žiaci sa snažia o umelecký prednes básne. Odporúčame, aby učiteľ/-ka vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci čítajú text a napodobňujú prednes učiteľa/učiteľky.

21/2

Žiaci vymyslia a napíšu ku každému slovu jedno také slovo, ktoré znie podobne (má podobné zvukové zakončenie). Úloha je vhodná na samostatnú prácu.

21/3

Žiaci hovoria, prečo si žiak z básničky zaslúži včielku ako odmenu. Úloha rozvíja spôsobilosť vyvodzovať závery z prečítaného textu. Odporúčame viesť žiakov k tomu, aby odpoveď sformulovali do jednej vety, ktorá je výstižná a zmysluplná. Cielene tým rozvíjame ich komunikačné spôsobilosti.

21/4

Žiaci prečítajú všetky slová v rámečkoch. Vyhľadajú a prečiarknu v daných slovách tie, ktoré predstavujú niečo, čo nepatrí do zošita. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

21/presýpacie hodiny

Žiaci odpisujú básne do zošita. Dbáme na dodržanie gramatických a pravopisných pravidiel. Pri odpisovaní básne by mali žiaci napísať jeden verš do jedného riadka tak, ako je to v básni v čítanke.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Štefan Moravčík – Abeceda zdravia (s. 22 - 23)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 168

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno (rozpoznávanie a prepísanie písaným písmom), význam slova v kontexte, fonematické uvedomovanie (tvorenie slov zo slabík)

1. Didaktické ciele

- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať závery z prečítaného textu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 22 – 23 Čítanky LIPKA obsahujú humorne ladenú báseň **Abeceda zdravia** od **Štefana Moravčíka**, ktorá pomocou hry so slovami a rýmami približuje deťom svet ovocia, zeleniny a zdravého stravovania v abecednom poradí. Text je bohatý na pestré jazykové výrazy, rytmizáciu, prirovnania a nečakané jazykové zvraty, ktoré podnecujú fantáziu žiakov a zároveň rozvíjajú ich jazykový cit. Báseň obsahuje množstvo potravinových pojmov (napr. ananás, bryndza, petržlen, žuvačka), ktoré sú zoradené abecedne, čím sa zároveň nenásilne podporuje aj osvojovanie poradia písmen v abecede. V závere autor vtipne zakončuje báseň premenou dieťaťa na "Valibuka" ako symbol silného dieťaťa vďaka zdravému jedlu.

Na strane 23 sa didaktický zámer rozširuje o analytickú jazykovú hru – skladanie slov zo slabík a vyplnenie tajničky, ktorá preveruje fonematické uvedomovanie a porozumenie významu slov. Záver patrí tvorivej úlohe – nakresliť obľúbené jedlo a napísať o ňom vetu, čo podporuje schopnosť prepájať vizuálne predstavy s jazykovým vyjadrením.

Strany 22 – 23 efektívne prepájajú hravosť s edukáciou, jazyk s obsahovým učením a vedú žiaka k aktívnemu používaniu jazyka pri poznávaní seba i sveta, v plnom súlade s cieľmi ŠVP 2023 pre 1. vzdelávací cyklus .

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o tom, čo majú žiaci na desiatu, obed v škole, o zdravom spôsobe života. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – je vhodné, ak nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Obsahová analýza textu – rozprávanie sa viaže na informácie uvedené v básni priamo (plody) i nepriamo (zvieratá), interpretácia a integrácia myšlienok a informácií (3. úroveň porozumenia textu), práca s nesúvislým textom. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Jazyková analýza – je zameraná na hlásky a písmená, na slabiky, slová.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**22/1**

Žiaci pracujú s textom básne, v ktorom sú informácie vyjadrené zrozumiteľne. Pri riešení úlohy si postupne čítajú text. Hľadajú a podčiarkujú v texte názvy plodov. S pojmom *plod* sa žiaci stretnú na vyučovaní prvouky v 1. ročníku. Predpokladáme však, že v bežnom živote sa s týmto pojmom už stretli a vedia jednotlivé plody pomenovať. Úlohu riešime so žiakmi spoločne. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

22/2

Žiaci vypíšu do zošita všetky zvýraznené písmená z textu básne. Postupujú od začiatku až po koniec básne. Prepisujú tlačené tvary malých písmen podľa abecedy. Je to otvorená úloha so širokou odpoveďou (tzv. štrukturalizovaná), kde je štruktúra daná konvenčne. Žiakov upozorníme, aby dodržali všetky kroky postupu podľa pokynov.

22/presýpacie hodiny

Žiaci vymyslia názvy zvierat, ktoré sa začínajú na zvýraznené písmená. Je to otvorená úloha so širokou odpoveďou (tzv. štrukturalizovaná) s vymedzenou štruktúrou. Ak sa žiakom podarí vymyslieť názov na každé zvýraznené písmeno, bude ich 23.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

23/1

Na strane 23 pokračujú úlohy, ktoré témou súvisia s básňou *Abeceda zdravia*. Žiaci vpisujú podľa pokynov slová do dopĺňovačky. Správne usporiadajú poprehadzované slabiky slov. Slová, ktoré označujú plody, sú očíslované podobne ako riadky v krížovke. Riešenie dopĺňovačky zapíšu na linačku a prečítajú ho. Rozširujúcou aktivitou je vysvetlenie slovného spojenia, ktoré je riešením dopĺňovačky a jeho použitie vo vetách.

Riešenie: fazuľa, jahoda, hruška, jablko, tekvica, banán, slivka, petržlen, cibuľa, višňa, malina;

tajnička: zdravá výživa

23/presýpacie hodiny

Žiaci kreslia, čo najradšej jedávajú na obed. Napíšu jednu vetu o obrázku. Vytvoríme im priestor aj na rozprávanie. Pred písaním si žiaci zopakujú pravidlá pri písaní viet (veľké písmeno na začiatku vety, bodka, otáznik alebo výkričník na konci vety). Je vhodné, aby sa žiaci vždy spýtali na pravopis slova, ktoré nevedia správne napísať (výskyt y, i, ä...). Riešenie rozvíja spôsobilosť samostatne napísať vlastnú myšlienku v rozsahu jednej vety (požiadavka ŠVP 2023).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

Peter Karpinský – Ako sa ŠKOLA hrala na školu (s. 24 – 25)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 169

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať správne a s porozumením prozaický text
- ✓ rozvíjať kritické myslenie
- ✓ voľne rozprávať na danú tému
- ✓ interpretovať a integrovať myšlienky a informácie (3. úroveň porozumenia textu)
- ✓ písomne vyjadriť myšlienku
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 24 – 25 Čítanky LIPKA obsahujú poetizovaný, metaforický a hravý príbeh **Ako sa ŠKOLA hrala na školu** od **Petra Karpinského**, ktorý stvárňuje personifikovanú postavu školy ako osamelej budovy počas letných prázdnin. Keď všetci žiaci, učitelia i školník odídu, ŠKOLA sa rozhodne, že sa nebude nudiť – a začne sa hrať na vyučovanie. Prežíva hodinu matematiky, slovenčiny, telesnej výchovy aj vlastivedy. Hravým spôsobom rieši slovnú úlohu s lastovičkami, diktuje kocúrovi Mišovi diktát, cvičí s vlčiakom a „učí“ sa s bocianmi o svete. Text je bohatý na obrazotvorné jazykové prostriedky a má vysoký potenciál na rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Úlohy na stranách vedú žiakov k aktívnemu zapojeniu: majú nájsť slovnú úlohu, vytvoriť príklad, rozhodnúť o správnosti odpovede, vyjadriť vlastnú skúsenosť s prázdninami a obľúbenými predmetmi. Podporuje sa tým ich schopnosť prepájať literárny text s vlastným životom a školskou realitou.

Strany 24 – 25 ponúkajú kreatívny a súčasne edukatívny pohľad na školu ako živý priestor plný možností, čím podporujú rozvoj jazyka, myslenia aj fantázie žiaka v súlade so ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o škole, školskom dianí, živote v škole, rozprávaním zážitkov. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie sa viaže na informácie uvedené priamo v texte, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií (3. úroveň porozumenia textu). V texte je personifikovaná škola – odporúčame rozprávať sa so žiakmi o tom, či je to možné aj v skutočnom živote, prečo to podľa nich autor takto napísal v texte. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...).

Jazyková analýza – je zameraná na plynulé čítanie viacslabičných slov a na splývavé čítanie slov s predložkami.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

24/1

Žiaci pracujú s prozaickým textom. Hľadajú v ňom slovnú úlohu, ktorú riešila *ŠKOLA*. Pokúsia sa zostaviť (napísať) príklad a vypočítať ho. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: $5 - 2 + 3 = 6$

24/2

Žiaci sa na základe poslednej vety textu pokúsia podľa vlastného uváženia pokračovať v príbehu a porozprávať, či *ŠKOLA* vypočítať príklad vie, alebo nevie. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie a akceptujeme ich názory. Úlohami podobného typu sa snažíme u žiakov rozvíjať kritické myslenie. Po diskusii pokračujú v čítaní príbehu. Je to otvorená úloha so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

25/3

Žiaci na základe prečítaného rozprávajú, na ktoré vyučovacie hodiny sa hrala *ŠKOLA* počas prázdnin. Následne rozprávajú o svojich obľúbených hrách počas prázdnin. Riešenie úlohy dáva žiakom priestor na prezentovanie svojich myšlienok v kolektíve žiakov.

25/presýpacie hodiny

Žiaci dopisujú názvy vyučovacích predmetov podľa textu v hlavičkách stĺpcov. Napíšu, ktorý vyučovací predmet majú najradšej a na ktorej hodine v škole je najväčšia zábava. Dbáme na dodržanie gramatických a pravopisných pravidiel. Žiakom pomáhame pri písaní slov, v ktorých sú pravidlá, ktoré ešte nepoznajú (pravopis i, y, ä...). Vytvoríme im priestor aj na rozprávanie.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

Jana Belašičová – Pod čerešňou (s. 26 – 27)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 170

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, literárny text/umelecký text, nadpis, dej a postava (pes Bodrík), porozumenie priamo uvedeným informáciám, interpretácia a integrácia informácií z textu a ilustrácie

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať s porozumením obrázkový text (maľované čítanie)
- ✓ osvojiť si správnu intonáciu čítania viet
- ✓ vymyslieť nadpis častiam textu
- ✓ doplniť text podľa ilustrácie
- ✓ priradiť ilustráciu k textu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 26 – 27 Čítanky LIPKA obsahujú poeticky ladený text **Pod čerešňou** od **Jany Belašičovej**, ktorý je rozdelený do štyroch častí a predstavuje plynutie **roka prostredníctvom ročných období**. Príbeh sleduje psíka Bodríka, ktorý býva pod čerešňou, a cez jeho pozorovania a reakcie na meniacu sa prírodu autorka sprostredkúva žiakovi cyklickosť prírody a jej vizuálne i tematické znaky.

Každá časť začína rovnakou štruktúrou („Jedného dňa...“), ktorá sa variuje podľa sezóny – jar, leto, jeseň a zima. Použité sú **piktogramy namiesto slov**, čo podporuje vizuálne myslenie, rozvoj slovnej zásoby a schopnosť prepájať obraz a slovo. Žiaci sú zároveň vedení k samostatnému **identifikovaniu názvov období, dokončovaniu textu a dokresľovaniu ilustrácií** na základe čítaného obsahu. Záverečná veta v zimnej časti prináša metaforu čerešne ako „najlepšího kalendára“, čo podporuje interpretáciu a premýšľanie o texte.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Je vhodné začať motivačným rozhovorom o ročných obdobiach, prezentáciou o ročných obdobiach. Odporúčame motivovať žiakov aj hádankami o ročných obdobiach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby

žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Žiaci text sledujú a povedia slová, ktoré sú znázornené pomocou obrázkov.

Obsahová analýza textu – je zameraná na dej v umeleckom texte; rozprávanie sa viaže na základe otázok k informáciám priamo aj nepriamo uvedeným v texte; súvislé rozprávanie – opis ročných období; členenie textu – nadpis, text; ilustrácia a jej funkcia. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame využiť rozprávanie o obsahu textu na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...).

Jazyková analýza – je zameraná na druhy viet, nahrádzanie ilustrácie slovom.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

26/1

Žiaci pracujú s umeleckým textom (maľovaným čítaním). Text je rozdelený na viac častí. Po prečítaní prvej časti žiaci rozprávajú, prečo autorka textu pomenovala túto časť príbehu *JAR*. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

26/2

Žiaci po prečítaní druhej časti vymyslia jej názov. Nadpis napíšu do rámčeka. Doplnením úlohy môže byť rozprávanie o ďalšom ročnom období, ktorým je *LETO*. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

26/3

Žiaci dokreslia obrázok podľa porozumenia textu v časti venovanej letnému ročnému obdobiu.

Úloha má diagnostický charakter, preto odporúčame, aby ju žiaci riešili samostatne. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

27/4

Žiaci sa po prečítaní tretej časti členeného textu pokúsia vymyslieť názov tejto časti. Nadpis napíšu do rámčeka. Doplnením úlohy môže byť rozprávanie o ďalšom ročnom období, ktorým je *JESEŇ*. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

27/5

Úloha je rovnaká ako úloha 3. Žiaci dokreslia obrázok podľa porozumenia textu v časti venovanej jesennému ročnému obdobiu. Úloha má diagnostický charakter, preto odporúčame, aby ju žiaci riešili samostatne. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame

závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

27/6

Žiaci po prečítaní poslednej časti členeného textu vymýšľajú názov, nadpis tejto časti, a napíšu ho do rámčeka. Doplnením úlohy môže byť rozprávanie o ďalšom ročnom období, ktorým je ZIMA. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

27/7

Žiaci samostatne rozprávajú o svojom obľúbenom ročnom období. Odporúčame, aby si žiaci vopred povedali, najmenej koľko slov by mala mať každá veta (5 – 6 slov), ktorými slovami by sa nemala začínať (že, a, lebo...). Úloha rozvíja komunikačné kompetencie žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úloh 2, 4, 6.

O jeseni, Ľudová – ľudová slovesnosť (s. 28)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 171

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň/ľudová báseň, slovo – význam v texte a kontexte (napr. chladný vietor, babie leto), porozumenie priamo uvedeným informáciám, vyvodzovanie záverov z ilustrácie a textu

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať texty ľudovej slovesnosti
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ orientovať sa v texte
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 28 Čítanky LIPKA nesie názov **O jeseni** a tematicky sa zameriava na pozorovanie znakov jesenného ročného obdobia prostredníctvom jednoduchých literárnych textov. Obsahuje dve časti – úvodné dvojveršie, ktoré opisuje typické jesenné javy, a ľudovú báseň s úlohami na doplnenie chýbajúcich slov vyjadrených v zátvorkách (napr. *konárikmi*, *ručičkami*). Texty plnia funkciu sprievodcu pri pozorovaní prírody a jej zmien, zároveň vytvárajú priestor na rozvoj porozumenia, jazykovej interpretácie a vizuálneho rozlišovania detailov.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte a ich prepájanie s ilustráciou, podporovať vysvetľovanie významu viet na základe jazykového a obrazového kontextu (napr. *babie leto*, *odlet lastovičiek*) a precvičovať prácu s ľudovou slovesnosťou formou dopĺňania vhodných slov do textu. Žiaci sa učia identifikovať a pomenovať ročné obdobie na základe vizuálnych znakov a zároveň rozvíjajú tvorivé vyjadrovanie – prepájajú text s ilustráciou, vyfarbujú obrázky a pomenúvajú pozorované javy.

Strana vedie žiakov k upevňovaniu schopnosti analyzovať a interpretovať ilustráciu, vnímať poéziu sluchovo aj zrakovo, porovnávať jazykové a obrazové znaky jesene a rozvíjať vizuálnu gramotnosť prostredníctvom úloh zameraných na podčiarkovanie a priradovanie viet k ilustráciám. Všetky aktivity podporujú formulovanie jednoduchých logických záverov a prirodzene prepájajú jazykové vzdelávanie s poznávaním prírody v súlade s cieľmi ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o ročných obdobiach. So žiakmi sa rozprávame

o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame zaradiť aj prezentáciu o ročných obdobiach (podľa individuálnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie pranostik a ľudovej básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak učiteľ/-ka pri čítaní mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. *Obsahová analýza textu* – rozprávanie sa viaže na informácie uvedené v pranostikách a v básni, na časovú následnosť, vzťah medzi textom a ilustráciou. Po prečítaní textu je dobré viesť o ňom rozhovor.

Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame využiť rozprávanie o obsahu textu na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, zaujímavý, poučný...).

Jazyková analýza – je zameraná na slová a vety.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

28/1

Žiaci čítajú pranostiky. Pozorujú obrázok a správne ho očísľujú podľa vety, ktorú znázorňuje. Pre správne očíslovanie obrázkov musia žiaci dobre porozumieť textu pranostík (2. úroveň porozumenia textu). Riešenie úlohy je vhodné na diagnostikovanie miery porozumenia textu. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná.

28/2

Žiaci pracujú s pranostikami. Určia ročné obdobie, ku ktorému sa viažu a pokúsia sa vysvetliť, čo pranostiky znamenajú. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

28/3

Žiaci čítajú ľudovú báseň. Dopisujú do nej chýbajúce slová. Ako pomôcka im slúžia slová v zátvorke. Správne riešenie vydedukujú z kontextu. Po doplnení slov čítajú báseň znovu. Úloha má diagnostický charakter.

Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

28/presýpacie hodiny

Žiaci identifikujú ročné obdobie, ktoré je na nevyfarbenej ilustrácii. Napíšu jeho názov a následne ilustráciu vyfarbia. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Sebahodnotenie

Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Ondrej Nagaj – Jeseň, Brázdy (s. 29)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 171

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, verš, strofa, obsah, veta, písomné vyjadrenie myšlienky, opis deja a prírodných javov

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať básne s porozumením
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaických textov
- ✓ orientovať sa v texte
- ✓ riešiť úlohy na porozumenie textu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 29 Čítanky LIPKA obsahuje dve básne od **Ondreja Nagaja: Jeseň** a **Brázdy**. Obe básne sú tematicky zamerané na jesenné obdobie a jeho vizuálne a prírodné znaky. V básni *Jeseň* autor pracuje s obrazotvornými výrazmi, ako sú *zamračená obloha, lejaky, tučné oblaky*, a využíva aj vtipný prvok – poľovník netrafi kačky, ale oblaky. Báseň *Brázdy* má symbolický význam – zameriava sa na cyklus poľnohospodárskej práce a potrebu „kolísky“ pre zrno, aby mohlo vyrásť a zmeniť sa na chlieb. Texty poeticky vyjadrujú jesenné činnosti a prírodné premeny a zároveň obsahujú obrazné jazykové prostriedky, ktoré sú vhodné na rozvíjanie interpretačných schopností žiakov.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať **porozumenie básnickému textu** na úrovni **priamo uvedených informácií aj jednoduchých obrazných významov**, napr. pochopiť význam výrazu „*zlatý chlebič*“ ako symbolu dozretého obilia. Žiaci majú možnosť identifikovať význam slov v kontexte (napr. zamračená jeseň – zachmúrená nálada), pracovať s významom vetných celkov a prepájať slovo s obrazom. Strana obsahuje viaceré úlohy: spájanie slov podľa významu v texte, výber správneho vysvetlenia verša, zakrúžkovanie opakujúceho sa slova v oboch básňach, aj tvorivú aktivitu – vytvorenie doplnovačky so slovom *jeseň*.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o jeseni, spievaním piesní, napr.: *Prší, prší* alebo *Fúkaj, fúkaj vetričku*. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame zaradiť aj prezentáciu na tému jeseň (podľa

individuálnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie básní – je vhodné prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – súvislé rozprávanie sa viaže na informácie uvedené v básňach priamo i nepriamo, na opis predmetov a dejov. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová a vety, na písomné vyjadrenie myšlienky. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

29/1

Žiaci spájajú slová podľa textu. Vyberajú z troch možností. Úloha je zatvorená s výberom odpovede, tzv. polytomická. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Žiaci spoja slovo *jeseň* so slovom *zamračená*.

29/2

Žiaci opisujú, aká môže byť jeseň. Nadviažu na text básne *Jeseň*. Úlohu môžu vypracovať samostatne. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

29/3

Žiaci riešia úlohu po prečítaní básní *Jeseň* a *Brázdy*. Vyhľadajú slovo, ktoré sa nachádza v oboch básňach.

Riešenie: jeseň

29/4

Žiaci pracujú s textom básne *Brázdy*. V texte prečítajú podčiarknutú časť vety a vyznačia, čo znamená. Úloha je zatvorená s výberom odpovede, tzv. polytomická. Doplnením úlohy môže byť, že sa žiaci pokúsia vysvetliť, prečo je dôležité starať sa o obilie, o zrná. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Žiaci vyznačia 2. možnosť.

29/presýpacie hodiny

Žiaci spoločne vymýšľajú doplnovačku k slovu JESEŇ. Napíšu ju do zošita. Takáto úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. štrukturalizovaná so štruktúrou danou konvenčne, má určitý algoritmický predpis.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Štefan Moravčík – Snehuliacky Silvester (s. 30)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 172

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, báseň, verš, strofa, slovo – význam v kontexte, porozumenie priamo uvedeným informáciám

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň s porozumením
- ✓ vedieť prerozprávať jednoduchý dej literárneho útvaru
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaických textov
- ✓ orientovať sa v texte
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ predniesť krátku báseň
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 30 Čítanky LIPKA prináša veselú a rytmickú báseň **Snehuliacky Silvester** od **Štefana Moravčíka**, ktorá tematizuje zimné obdobie a radostnú atmosféru silvestrovskej zábavy. Báseň využíva humor, personifikáciu snehuliakov a tancujúce zimné postavy, čím vytvára obraz živej, hravej zimy. Zároveň v texte zaznieva aj posolstvo – kto sa bojí zimy, mal by sa k nej pripojiť cez tanec a dobrú náladu. Verše sú rytmizované, ľahko zapamätateľné, a preto vhodné na prednes i dramatizáciu.

Didaktickým cieľom strany je rozvíjať **porozumenie básnickému textu a vyvodzovanie priamych záverov**, napríklad význam slova *bály* (plesy, zábavy), ktoré si žiaci osvojujú na základe kontextu. Žiaci dopĺňajú vetu z textu, vysvetľujú jej význam, vyznačujú význam slova z možností a vizuálne dopĺňajú ilustráciu – kreslia snehuliacky bál. Strana podporuje **čitateľské porozumenie, slovnú zásobu, tvorivé výtvarné vyjadrenie** a prácu so **symbolickým významom slov**. Aktivita prepája jazyk s ilustráciou a emóciami, čím vedie žiakov k pozitívnemu vzťahu k zime a literatúre.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o zime, spievaním piesní o zime. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame zaradiť aj prezentáciu na tému zima (podľa individuálnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – odporúčame čítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri prednese básne je vhodné, ak učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie sa viaže na informácie priamo i nepriamo uvedené v básni, nasleduje vysvetlenie významu viet, text v ilustrácii. Po prečítaní textu je vhodné viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na správnu výslovnosť slov so slabikami, ktoré sa vyslovujú mäkko, na členenie viet a prednes básne.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**30/1**

Žiaci dopíšu vetu podľa textu. Vysvetlia význam vety. Odporúčame pomáhať im otázkami. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

30/2

Žiaci vyberú a vyznačia tie zo štyroch možností, ktoré zodpovedajú významu slova *bály*. Správne možnosti vyfarbia. Úloha je zatvorená s výberom odpovede, tzv. polytomická. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami. Jej riešením si žiaci rozvíjajú aktívnu slovnú zásobu.

Riešenie: plesy, tancovačky

30/presýpacie hodiny

Žiaci vymýšľajú a dokresľujú do ilustrácie snehuliacky bál. Odporúčame, aby žiaci svoje kresby potom prezentovali spolužiakom.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Ján Andel – Jarný zvuk (s. 31)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 173

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, verš, význam slova v kontexte, obsah, veta - výpoveď, slovo, tvorba jazykových súvislostí (huk = hluk, lomoz, ruch)

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň s porozumením
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaických textov
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 31 Čítanky LIPKA obsahuje báseň **Jarný zvuk** od **Jána Andela**, ktorá poetickým spôsobom približuje príchod jari prostredníctvom zvukov – pukania ľadu, špliechania vody a pučania pukov na stromoch. Využíva zvukomalebné výrazy (*puk, puk, puk!, žblnk, žblnk, žbln!*), ktoré imitujú reálne zvuky jarnej prírody a zároveň rozvíjajú sluchové vnímanie žiaka. Báseň má rytmickú, hravú štruktúru a jej opakovanie vytvára predpoklad na jednoduché zapamätanie i plynulý prednes.

Didaktickým zámerom strany je naučiť žiaka **rozlišovať význam básnických obrazov**, porozumieť tomu, **čo znamená slovo „huk“ v kontexte a vyvodit' záver o charaktere textu** – ide o báseň, nie o príbeh. Úlohy na strane vedú žiaka k analýze výrazu na významovej úrovni (výber správnych synonym, napr. *hluk, lomoz, ruch*) a podporujú **vizuálnu a sluchovú interpretáciu poézie**. Práca s ilustráciou podporuje obrazové myslenie a pomáha žiakovi zosúladiť čítaný obsah s pozorovaným svetom prírody.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o jari. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Podľa podmienok v triede môžeme zaradiť projektové vyučovanie o ročných obdobiach.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – je vhodné, ak nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Odporúčame sa zamerať na výraznú intonáciu citosloviec.

Obsahová analýza textu – je zameraná na vyhľadávanie a prehodnotenie širších súvislostí

obsahu textu (3. úroveň porozumenia textu), využitie informácií z textu v reálnom živote, rým v básni (zvuková zhoda na konci slov, slovo *rým* nepoužívame). Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na druhy viet, vety s výkričníkom a otáznikom, na správnu intonáciu a na synonymá (hľadanie slov s podobným významom).

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

31/1

Žiaci vyberú dokončenie vety z dvoch možností podľa obsahu textu. Je to otvorená úloha so stručnou odpoveďou, tzv. doplňujúca. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Jarný zvuk je báseň o jari.

31/2

Žiaci vyznačia v daných slovách tie, ktoré majú rovnaký alebo podobný význam ako slovo *hluk*. Ide o slová s podobným významom – *synonymá* (toto slovo však pri práci so žiakmi nepoužívame). Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: hluk, lomož, hrnot, ruch. Slová označujú vydávanie hlasných zvukov, nezladených zvukov.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

Mária Ďuríčková – Tabuľa (s. 32 – 33)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 174

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, literárny text / rozprávkový príbeh, postava (personifikovaná tabuľa), otázka/opytovacia veta, intonácia, porozumenie priamo uvedeným informáciám, vyvodzovanie záverov, názvy dní v týždni

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať prozaický text správne a s porozumením
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ voľne rozprávať na danú tému
- ✓ vyhľadať informácie priamo uvedené v texte
- ✓ vyvodiť priame závery
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 32 – 33 Čítanky LIPKA obsahujú literárnu rozprávkovú ukážku **Tabuľa** od **Márie Ďuríčkovej**, ktorá nesie výrazný poetický a metaforický charakter. Príbeh oživej tabule, ktorá si spomína na svoje „detstvo“ ako strom a prežíva túžbu po jari, je nositeľom hlbšieho významu – pripomína dôležitosť prírody, pamäte a citlivého vnímania sveta. Tabuľa rozkvitne ružovkavými kvetmi, čím žiaci zažívajú výnimočný, takmer magický moment. Učiteľka naň reaguje podporou výtvarnej tvorivosti, čím posilňuje hodnotu spontánneho zážitku a detskej predstavivosti.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať porozumenie textu na úrovni priamo uvedených informácií, podporovať schopnosť žiaka **vyvodzovať jednoduché závery** a **pracovať s otázkami** na porozumenie. Zároveň sa u žiaka formuje zručnosť **identifikovať opytovacie vety**, precvičuje sa **intonácia otázok** a **vyhľadávanie konkrétnych údajov** v texte (napr. názvy dní v týždni). Žiak sa zároveň tvorivo vyjadruje kreslením rozkvitnutej tabule, čím sa prepája literárne vnímanie s výtvarnou aktivitou. Text podporuje aj emocionálnu rovinu učenia – cez tému spomienky, premeny a krásy prírody v školskom prostredí.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o tom, z čoho sú vyrobené predmety v triede, rozprávaním o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Odporúčame zaradiť aj projektové vyučovanie o ročných obdobiach. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči je vhodné, ak učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách.

Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie uvedené v texte priamo i nepriamo, súvislé rozprávanie na danú tému. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na rozlišovanie viet podľa zakončenia, na opytovacie vety a na správnu intonáciu.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

32/1

Žiaci pracujú s textom. Po jeho prečítaní odpovedia na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte priamo i nepriamo. Odpovede prerozprávajú svojimi slovami. Žiakom poskytneme dostatočný priestor a akceptujeme všetky názory žiakov. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a vyvodíť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

33/2

Žiaci hľadajú v texte názvy dní v týždni a zakrúžkujú ich. Doplnia tie dni v týždni, ktoré chýbajú (*utorok, streda, štvrtok, piatok*). Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodíť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

33/3

Žiaci vyhľadajú a podčiarknu v texte všetky vety s otáznikom (v texte je 5 krátkych opytovacích viet). Prečítajú ich ako otázky a prepíšu ich do zošita. Pri prepise viet dbáme na dodržanie gramatických a pravopisných pravidiel.

33/4

Žiaci po prečítaní otázky vyznačia odpovede z daných možností. Pravdu označia vyfarbením krúžku pod slovom *ÁNO*, nepravdu vyfarbením krúžku pod slovom *NIE*. Úloha je zatvorená dichotomická, pri ktorej žiaci odpovedajú výberom jednej z možností, v tomto prípade *ÁNO/NIE*. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a vyvodíť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: 1. áno; 2. nie; 3. nie

33/presýpacie hodiny

Žiaci nakreslia, ako si predstavujú zakvitnutú tabuľu v svojej triede. Ide o otvorenú úlohu, žiak odpoveď kreslí.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 4.

Ľudová – bez názvu (s. 34)**Štefan Balák – Dáždik padá, Prešla búrka (s. 34)****Ján Turan – Hádanka (s. 34)**

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 175

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, verš, strofa, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, sluchové a zrakové rozlišovanie hlások (b, d), rým, slovo – význam v texte a kontexte, porozumenie priamo uvedeným informáciám

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať básne s primeraným prednesom
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ vyhľadávať informácie priamo i nepriamo uvedené v texte
- ✓ orientovať sa v texte
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 34 Čítanky LIPKA prináša súbor krátkych poetických textov (ľudová báseň, moderná báseň, hádanka) tematicky zameraných na **javy počasia a ročné obdobia**, najmä leto a dážď. Cez rytmizované verše a obrazné jazykové prostriedky rozvíjajú u žiaka zmyslové vnímanie prírody, jej premien a zvukov.

Básne **Dáždik padá** (Štefan Balák) a **Prešla búrka** (Štefan Balák) opisujú dážď a búrku obrazným, rytmickým jazykom, pričom využívajú **personifikáciu, zvukomalebné výrazy a zmyslové popisy**. V texte *Dáždik padá* sa objavujú výrazy ako *padaj, dáždik, bežte kvapky*, ktoré aktivujú sluchové predstavy. V básni *Prešla búrka* je búrka vykreslená ako dynamická sila, ktorá pôsobí na prírodu, čím sa rozvíja aj chápanie príčin a následkov v texte. **Hádanka** od Jána Turana podporuje logické uvažovanie a prácu s jazykovou hrou – žiak má správne prečítať „prevrátené“ slovo (napr. *dúha*).

3. Návrh didaktického postupuPrípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o ročných obdobiach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básní – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Obsahová analýza textu – rozprávanie sa viaže na informácie priamo i nepriamo uvedené v texte básní, interpretácia a integrovanie myšlienok a informácií. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová s *d* a slová s *b*.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**34/1**

Žiaci pracujú s textom básne *Ludová*. Podčiarknu názvy farieb. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: červeného, bieleho, belasého

34/2

Žiaci pracujú s textom básne *Dáždik padá*. Vyfarbujú všetky kvapky s písmenom *d*. Rozširujúcou aktivitou môže byť krúžkovanie písmena *d* v slovách básne, prípadne tvorenie iných slov.

34/3

Žiaci zakrúžkujú v texte básne *Dáždik padá* všetky písmená *b*. Rozširujúcou aktivitou môže byť krúžkovanie písmena *b* v slovách básne, prípadne tvorenie iných slov.

34/4

Žiaci vysvetľujú podčiarknutú časť básne *Dáždik padá*. Odporúčame pomôcť žiakom otázkami. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

34/5

Žiaci pracujú s textom básne *Hádanka*. Napíšu správne „prevrátené“ slovo. Rozširujúcou aktivitou môže byť tvorenie viet s daným slovom podľa vopred určených pravidiel (najmenej koľko slov musí mať veta, použijú/nepoužijú v nej mená detí, názvy zvierat...).

34/6

Žiaci pracujú s textom básne *Prešla búrka*. Podčiarknu všetky slová, ktoré hovoria o tom, kadiaľ prešla búrka. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: vinohradom, horou, poľom, lesom

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 4.

Daniel Hevier – Dúhový dom, Návod na maľovanie dúhy (s. 35)

Mária Števková – bez názvu (s. 35)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 176

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, interpretácia a integrácia myšlienok a informácií, zraková pamäť a vizualizácia

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať básne napísané tlačeným a písaným písmom
- ✓ vymyslieť nadpis k básni
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ orientovať sa v texte
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 35 Čítanky LIPKA je zameraná na tvorivú prácu s poéziou a podporu vizuálno-jazykovej predstavivosti žiaka prostredníctvom básní **Daniela Heviera** a poetického textu **M. Števkovej**. Dominantnou témou je **dúha ako symbol krásy, fantázie a farebnosti**, ktorá prepája prírodu so svetom detskej imaginácie.

Básne **Dúhový dom** a **Návod na maľovanie dúhy** majú hravý, rytmizovaný charakter a motivujú žiaka k zamysleniu nad tým, ako dúha vzniká, ako ju možno vnímať a prežívať cez metaforu ako „dom z vody“ či „nevídaný dom“. Text M. Števkovej poeticky dopĺňa túto predstavu cez tvar oblúčika, farby a obrazné výrazy (napr. *v ňom sa skrýva parádnica, farbami si krásli líca*).

Žiak je aktívne zapájaný do práce s obrazom a textom, čím sa spája čítanie s kreslením, pomenovávaním a tvorbou. V úlohách je kladený dôraz na *individuálnu interpretáciu a kreativitu*, ktorá je v súlade s rozvíjaním funkčnej gramotnosti podľa ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o dúhe. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie a prednes básne – je vhodné prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Obsahová analýza textu – rozprávanie sa viaže na informácie priamo uvedené v texte básní a na nadpis k básni. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová s dlhými slabikami a na slová so slabikami s mäkkou výslovnosťou.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**35/1**

Žiaci na základe prečítaných básní *o dúhe* kreslia *dúhový dom* (môžu aj dúhu), tak ako si ho oni predstavujú. Doplnujúcou úlohou môže byť prepis niektorej, resp. oboch básní o dúhe, kde dávame dôraz na pravopis slov so slabikami s mäkkou výslovnosťou.

35/2

Žiaci čítajú text napísaný písaným písmom. Vymyslia a dopíšu nadpis k básni. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

Doplnujúcou úlohou môže byť odpis básne, kde dávame dôraz na pravopis slov s dlhými samohláskami.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

Gabriela Dittelová – Slimák, Žabka (s. 36)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 177

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, výber vhodného slova na pomenovanie objektu (napr. domček slimáka), sluchové a zrakové vnímanie

1. Didaktické ciele

- ✓ docvičovať techniku čítania jednoduchších textov
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ riešiť úlohy na porozumenie textu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 36 Čítanky LIPKA prináša dve hravé básnické ukážky od Gabriely Dittelovej – **Slimák** a **Žabka** – ktoré poeticky sprostredkujú svet prírody a zvierat prostredníctvom personifikácie, zvukomalebnoty a vtipných obrazov. Báseň *Slimák* predstavuje slimáka ako nositeľa vlastného domova, ktorý si môže kedykoľvek „zaparkovať“. Používa moderné výrazy ako *mobilitný dom* a *telku*, čím prepája tradičný motív so súčasnými reáliami. Báseň *Žabka* opisuje obavy žaby pred bocianom a jej pokojný sen uprostred kvetov, čím ponúka poetickú formu reflexie strachu a bezpečia.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať **porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte**, identifikovať postavy a ich správanie, pracovať s významom slov v kontexte a rozvíjať **jazykové aj estetické cítenie**. Úlohy podporujú aj **tvorivé vyjadrenie žiaka** – kreslenie cesty pre žabku, vyfarbovanie podľa zadania, vyjadrenie predstavy o sne. Rozprávkové spracovanie podporuje **imaginačnú schopnosť žiaka** a v úlohách sa prepája porozumenie textu s výtvarným a verbálnym prejavom.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o prírode, jej ochrane, o zvieratkách. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ/-ka mení

intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – viaže sa na text a ilustráciu (vzťah), na rozprávanie na základe informácií priamo aj nepriamo uvedených v texte. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová, slabiky, hlásky, zakončenia viet, melódiu viet. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

36/1

Žiaci po prečítaní básne *Slimák* rozprávajú, ako inak môžeme nazvať slimačí domček (*ulita* – s pojmom sa stretli už v prípravnom období). Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

36/2

Žiaci vyfarbujú v maľovanke hnedou farbou len tie slová, ktoré sa vyskytli v básni *Slimák*. Po správnom vyfarbení vznikne obrázok slimáka.

Riešenie: slimák, mobilný, dom, telku, trávy, spáľňu, veľkú.

Doplnením úlohy sa môžu vyfarbiť zelenou farbou slová, ktoré sa v básni nevyskytujú.

36/3

Žiaci pracujú s textom a s ilustráciou. Vyhľadajú a podčiarknu v básni slovo, ktoré označuje, koho chce žabka stretnúť. V ilustrácii vyznačia cestu, ktorou by mala žabka ísť. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: žabku

36/4

Žiaci rozprávajú na danú tému: hovoria o sne, ktorý sa môže snívať žabke. Potom pokračujú v rozprávaní o svojich príjemných snoch, ktoré sa im snívali. Pri riešení úlohy sa žiaci opierajú o vlastné skúsenosti. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie a akceptujeme všetky ich názory. Úloha rozvíja tvorivosť žiakov, precvičujú si svoje prezentačné zručnosti.

36/presýpacie hodiny

Ak žiaci poznajú nejakú rozprávku o žabke, porozprávajú ju spolužiakom. V prípade, že nijakú nepoznajú, môže rozprávku porozprávať alebo prečítať učiteľ/-ka.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

Štefan Balák – Včelia kráľovná (s. 37)

Hádanky, Rečňovanka – ľudová slovesnosť (s. 37)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 178

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, báseň, verš, strofa, hádanka – slovná hra, opísané znaky, prirovnanie (ako v perí), personifikácia (včelia kráľovná)

1. Didaktické ciele

- ✓ docvičovať techniku čítania jednoduchších textov
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 37 Čítanky LIPKA obsahuje poetickú báseň **Včelia kráľovná** od **Štefana Baláka** a súbor **hádkanových výpovedí**, ktoré kombinujú básnický jazyk s logickým myslením. Báseň personifikuje včeliu kráľovnú ako majestátnu postavu, ktorá sa „kúpe v rannej rose“ a odpočíva „ako v perí“ v púpave. Text má zvukomalebný a vizuálne obrazný charakter, čím rozvíja jazykovú citlivosť a poetické vnímanie prírody. Hádanky na druhej časti strany predstavujú rôzne zvieratá (kohút, koza, kačka) prostredníctvom opisných znakov, pričom sa od žiaka očakáva správne priradenie obrázkov k popisu a vyvodenie odpovede.

Didaktickým zámerom tejto strany je rozvíjať **porozumenie obraznému textu**, identifikovať význam podčiarknutých častí veršov, vysvetliť poetické prirovnania a prepojiť ich s reálnym svetom (napr. „leží sa v nej ako v perí“ – pohodlie v púpave). Hádanky zas podporujú **analytické myslenie, porovnávanie a výber správnej odpovede** na základe jazykových znakov. Žiak tak prepája literárne kompetencie s jazykovou a poznávacou aktivitou. Aktivita „*Povedz rýchlo a bez chyby*“ podporuje zrakové a artikulačné vnímanie i rytmicko-slovnú hru, čím rozvíja jazykovú pohotovosť.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o prírode, jej ochrane, zvieratkách. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o vhodnosti či nevhodnosti ilustrácie vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame zaradiť do vyučovania aj prezentáciu a projektové vyučovanie na danú tému

(podľa konkrétnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie básne a hádaniek – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Obsahová analýza textu – súvislé rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo a nepriamo uvedené v texte, priradenie ilustrácie k textu, vzťah: text a ilustrácia. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na zakončenie viet, otáznik, melódiu viet a rečňovanky. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

37/1

Žiaci po prečítaní textu básne *Včelia kráľovná* vysvetľujú podčiarknuté časti básne. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu). Rozširujúcou úlohou môže byť porozprávať, čo žiaci vedia o včielkach.

37/2

Po prezretí ilustrácie s včielkami žiaci rozprávajú, ako sa asi včielky cítia podľa ich výrazu tváří. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu – ilustrácie prepojením informácií priamo uvedených v texte – na ilustrácii (2. úroveň porozumenia textu).

37/3

Žiaci pracujú s textami hádaniek a s obrázkami. Priradujú k hádankám obrázky, ktoré predstavujú riešenie hádaniek.

Odpovede píše na linajku. Riešenie úlohy je vhodné na diagnostikovanie miery porozumenia textu. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: 1. koza; 2. kohút; 3. kačka

37/presýpacie hodiny

Žiaci sa hrajú hru: *Povedz rýchlo*. Na túto hru im slúži rečňovanka. Môžeme uviesť aj ďalšie príklady takýchto rečňovankí. Rýchle čítanie rečňovanky slúži na precvičenie techniky a pohotovosti čítania krátkeho textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

Mravec, Breza, Lipa (s. 38)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 179

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, informatívny text, priamo uvedená informácia, slovo – význam v texte, priradovanie vety k ilustrácii

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať text správne a s porozumením
- ✓ aktívne pracovať s náučným textom
- ✓ vyhľadávať informácie priamo uvedené v texte
- ✓ rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať závery
- ✓ docvičovať techniku čítania technicky náročnejších textov
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 38 Čítanky LIPKA je tematicky zameraná na prírodu a prepája informačný text s poznatkami o živej a neživej prírode. Obsahuje tri krátke odborné popisy: **Mravec**, **Breza** a **Lipa**, ktoré rozvíjajú poznatky o zvieratách a stromoch prostredníctvom čitateľsky prístupného jazyka. Texty sú usporiadané prehľadne, s využitím farebného členeného pozadia a ilustračných ikon, čím sa podporuje vizuálne učenie žiakov.

Popis mravca zdôrazňuje jeho fyzické schopnosti a orientáciu v priestore, popis brezy sa sústreďuje na vzhľad, využitie dreva a výskyt na Slovensku, zatiaľ čo text o lipe vyzdvihuje jej symbolický a liečivý význam. Pod textami sa nachádza úloha, v ktorej má žiak prečítať vetu a priradiť ju k príslušnému obrázku – ide o aktivitu podporujúcu **porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte** a schopnosť identifikovať základné fakty.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o prírode, rastlinách a zvieratách, o tom, kde všade sa s nimi môžu stretnúť, aký význam majú pre život človeka. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom k obsahu básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Obsahová analýza – sa viaže na známe a neznáme informácie, rozprávanie na základe

informácií priamo uvedených v texte, priradenie textu k ilustrácii, na text a ilustráciu (vzťah). Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo. *Jazyková analýza* – je zameraná na viacslabičné slová, slová s dvojhĺskami. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

38/1

Žiaci po prečítaní náučných textov môžu rozhodnúť, ktoré informácie boli pre nich známe a ktoré neznáme. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie. Známe alebo neznáme informácie si môžu označiť, podčiarknuť a pod. Prečítajú vety pod textom a priradia ich k správnej ilustrácii (podľa textu). Úloha je zatvorená, tzv. prirad'ovacia. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu). *Rozširujúcou úlohou* môže byť rozprávanie o podobných živočíchoch a rastlinách, napríklad o živočíchoch žijúcich podobným spôsobom ako mravec, o ďalších liečivých rastlinách a pod. Žiaci môžu nové informácie vyhľadávať aj v detských encyklopédiách.

Riešenie: 1. breza; 2. mravec; 3. lipa; 4. mravec; 5. breza; 6. lipa

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

Hádanky (s. 39)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 179

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo – význam v kontexte, slabika, hláska, písmeno, abecedné písanie – tlačené písmo, hádanka, porozumenie priamo uvedeným informáciám, vizuálna analýza, vyvodzovanie záveru na základe textu a ilustrácie

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať hádanky
- ✓ hľadať riešenia hádaniek v dopĺňovačkách
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ precvičiť písanie tlačným písmom
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 39 Čítanky LIPKA je venovaná rozvoju **čitateľskej gramotnosti formou hádaniek**, ktoré podporujú **logické myslenie, vizuálne rozlišovanie a jazykové prepájanie informácií**. Obsahuje tri rôznorodé hádanky:

1. Hádanka opisuje ročné obdobia a vedie žiaka k odpovedi „**strom**“ – obrazne popísaný ako ten, čo sa mení v jar, leto a zimu.
2. Hádanka typu slovnej hračky: *Pridaj – menšie je. Uber – väčšie je*, zameraná na významovú hru so slovami, kde žiak analyzuje jazykový paradox.
3. Hádanka s obrazovou dopĺňovačkou: *V jednom súdku dvojaký nápoj, a predsa sa nezmieša* – odpoveď je „**oko**“, čo žiak vyvodzuje z popisu a obrazovej indicie.

Dopĺňovanie slov podľa obrázkov vedie žiaka k správnejmu výsledku (napr. **zub, jež, dom**), čím sa prepája jazykové a vizuálne porozumenie.

Strana 39 kombinuje hravé, jazykovo-logické aktivity, ktoré vedú žiaka k uvedomenému čítaniu, vyhodnocovaniu významov a samostatnému vyvodzovaniu záverov, v súlade so ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o prírode v okolí školy alebo bydliska žiakov, o tom, kde trávili víkend...

Práca s textom

Čítanie hádaniek – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Vzhľadom na to, že texty hádaniek sú krátke a

jednoduché, môžu ich čítať žiaci ako neznámy text (závisí od podmienok konkrétnej triedy). *Obsahová analýza textu* – rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v hádankách.

Riešenia úloh

39/1

Žiaci po prečítaní hádaniek hľadajú riešenie pomocou dopĺňovačiek, ktorých legendy sú znázornené pomocou obrázkov. Je to forma autodiktátu. Po správnom doplnení slov do dopĺňovačky sa žiaci dozvedia správnu odpoveď na hádanku. Odpoveď zapíšu veľkým tlačeným písmom pod každú hádanku na linajku. Rozširujúcou aktivitou môže byť hádanie iných hádaniek s témou prírody, prípadne tvorenie dopĺňovačiek.

Riešenie: zem, jama, vajce

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na správne zapísanie odpovede na hádanku.

Branislav Jobus – Láska k prírode (s. 40)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 180

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slovo – význam v kontexte, tvorba viet, identifikácia významu textu

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať prozaický text správne a s porozumením
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ rozvíjať spôsobilosť vyvodzovať závery
- ✓ identifikovať ilustráciu v texte (riešiť rébusové čítanie)
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 40 Čítanky LIPKA obsahuje úryvok z textu „**Láska k prírode**“ od **Branislava Jobusa**, ktorý je ladený poeticky a apelatívne. Úryvok poukazuje na krásu prírody – hory, lesy, potôčiky – a vyjadruje jej hodnotu prostredníctvom emocionálne nabitých výrokov. Text zároveň obsahuje výzvu na jej ochranu a vďaku voči základným prírodným elementom – slnku, vode a vetru. Cieľom je sprostredkovať žiakovi poznanie o výnimočnosti prírody a viesť ho k pozitívnemu vzťahu k životnému prostrediu.

Úlohy na strane rozvíjajú **porozumenie textu** (napr. podčiarknutie vety o vlastnostiach prírody), schopnosť **vyvodit' odpovede** na tematické otázky (Prečo musíme chrániť prírodu?), ako aj **tvorivé jazykové zručnosti** – dopĺňanie slov podľa obrázka a ich aktívne používanie vo vetách. Dôležitým aspektom je aj **zrakové a fonematické rozlišovanie**, čo podporuje celkovú jazykovú kompetenciu žiakov.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o prírode, o ochrane prírody. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o vhodnosti či nevhodnosti ilustrácie vzhľadom na obsah básne).

Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame zaradiť na vyučovanie aj prezentáciu a projektové vyučovanie na danú tému (podľa konkrétnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie úryvku prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. V úryvku je časť textu napísaná

kapitálkami (veľkými tlačenými písmenami), preto čítanie tejto časti so žiakmi opakovane precvičujeme.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte i na interpretáciu a integráciu myšlienok a informácií, súvislé rozprávanie na danú tému. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na veľké tlačené písmená, na nahrádzanie ilustrácie slovom. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

40/1

Žiaci po prečítaní textu hľadajú a podčiarknu vetu, ktorá opisuje, aká je príroda. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Príroda na Zemi je fantastická.

40/2

Žiaci pracujú s textom. Odpovedajú na otázky, ktoré priamo i nepriamo súvisia s textom a integrujú myšlienky a informácie. Dbáme na správnu a presnú formuláciu viet. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná úloha s voľnou tvorbou. Rozširuje aktívnu slovnú zásobu žiakov.

40/3

Žiaci nahrádzajú obrázok slovom, čím vznikne nové slovo – ide o tzv. *rébusové čítanie*. Vzniknuté slová napíšu na linajku veľkými tlačenými písmenami podľa vzoru v úlohe.

Riešenie: ples, koleso, blesk, klesať, lesník, bolesť, pleso

40/4

Žiaci tvoria vety s použitím slov z 3. úlohy. Tým zároveň zistíme, či rozumejú významu nových slov z rébusového čítania v úlohe 3. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná úloha s voľnou tvorbou.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

František Rojček – Kapela (s. 41)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 181

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, obsah, veta, báseň, verš, rým, práca s ilustráciou, dopĺňanie slov a čítanie tajničky, slovo – význam v texte, tvorba jednoduchej vety, tvorivé vyjadrenie

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň správne a s porozumením
- ✓ správne formulovať odpovede na dané otázky
- ✓ rozvíjať slovnú zásobu
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 41 Čítanky LIPKA prináša hravú poetickú báseň **Kapela** od **Františka Rojčeka**, ktorá originálnym spôsobom vykresľuje netradičnú hudobnú skupinu – rybiu kapelu. V texte vystupujú ryby ako speváci a bubeníci, no ich „hudba“ sa obmedzuje len na dýchanie a plesknutie chvostom, čo vytvára úsmevnú pointu: „nestojí to za veľa – je to rybia kapela“. Báseň využíva personifikáciu a metaforu, čím sa u žiakov prirodzene rozvíja porozumenie obraznému jazyku a schopnosť interpretovať jeho význam v kontexte.

Úlohy na strane podporujú aktívne a tvorivé spracovanie textu. Žiak dokresľuje ilustráciu rybej kapely, čím prepája svoju predstavivosť s poetickým obrazom. V dopĺňovačke hľadá skryté slová a ich prečítaním vytvára tajničku, ktorú následne aplikuje v jednoduchej vete. Záverečná aktivita – rozhovor v skupine o prírode v okolí – vedie žiaka k tomu, aby prepájal obsah textu so svojimi reálnymi skúsenosťami.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať porozumenie básnickému textu s využitím humoru, metafory a personifikácie, precvičovať vyvodzovanie významu z kontextu a rozvíjať tvorivé jazykové vyjadrenie prostredníctvom kresby a formulácie viet. Zároveň sa posilňuje slovná zásoba v tematickom okruhu prírody a zvierat, podporujú sa komunikačné kompetencie v skupinovej práci a rozvíja sa vizuálna i jazyková gramotnosť prostredníctvom ilustrácie a dopĺňovačky. Táto strana prepája jazykové učenie s poznávaním prírody a podporuje funkčné a zážitkové čítanie v súlade so ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rybároch a rybárčení, o zvukoch v prírode pri vode a pod. Odporúčame prečítať rozprávku *O rybárovi a zlatej rybke*. So

žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – viaže sa na prácu s nesúvislým textom (riešenie doplnovačky), voľné rozprávanie na danú tému. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na veľké tlačené písmená a tvorbu viet na dané slová. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

41/1

Žiaci po prečítaní textu básne dokresľujú obrázok, ktorý priamo súvisí s textom. Podľa svojich predstáv kreslia rybiu kapelu. Pri hodnotení úlohy sa učiteľ/-ka zameria na nápaditosť dokreslenej ilustrácie, nie na výtvarnú dokonalosť.

41/2

Žiaci riešia doplnovačku pomocou obrázkovej legendy. Je to forma autodiktátu. Obrázky sú očíslované podobne ako riadky v doplnovačke. Pri vpisovaní slov do doplnovačky si musia všimnúť počet písmen v doplnenom slove, ktorý musí zodpovedať počtu rámečkov v danom riadku.

Slová na doplnenie sú: chrobák, vrana, dážďovka, peň, medveď, breza, pavúk, mravec, šípka, rak, ovca, podbeľ, labuť; *tajnička*: CHRÁNIME PRÍRODU.

Po správnom vyriešení doplnovačky použijú slová na tvorbu viet. Dbáme na správnu a presnú formuláciu viet. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie.

41/presýpacie hodiny

Žiaci vytvoria skupiny a rozprávajú sa o prírode v okolí školy alebo bydliska. Dbáme na správnu a presnú formuláciu viet. Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná, úloha s voľnou tvorbou.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Paula Sabolová – Na priechode pre chodcov (s. 42)**Peter Stoličný – Prvé auto v Kocúrkove (s. 42 – 43)**

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 182 – 183

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, verš, nadpis, úryvok, slovo – význam v kontexte, porozumenie priamo uvedeným informáciám, orientácia v texte – vyhľadávanie údajov, identifikácia hlavnej myšlienky

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň i prozaický text s porozumením
- ✓ určiť nadpis básne a nadpis príbehu
- ✓ prerozprávať jednoduchý dej textu
- ✓ postupne zdokonaľovať formulácie viet
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 42 – 43 Čítanky LIPKA sú tematicky zaradené pod tému **Veci okolo nás** a prepájajú dve rozličné textové formy – báseň a rozprávkový príbeh – ktoré rozvíjajú porozumenie textu, predstavivosť a praktické poznanie dopravného správania.

Báseň **Na priechode pre chodcov** od **Pauly Sabolovej** vtipným spôsobom personifikuje priechod ako „ležacie zebry“, ktoré zabezpečujú bezpečný prechod pre chodcov. Slúži ako úvodná motivácia a zároveň jazykový prostriedok na vytváranie asociácií medzi textom a ilustráciou. Jej cieľom je podporiť u žiakov **sluchové vnímanie, rytmus a fonemické uvedomovanie**.

Próza **Prvé auto v Kocúrkove** od **Petra Stoličného** (úryvok) predstavuje humorne ladený príbeh o tom, ako si obyvatelia Kocúrkova poradili s neexistujúcou dopravnou infraštruktúrou. Príbeh ukazuje proces riešenia problému – najprv postavenie auta z netradičných súčiastok, následne potrebu zaviesť bezpečnostné opatrenia (dopravnú značku), ktorú vymyslí žiak Peter. Príbeh je výborne využiteľný na **diskusiu o doprave, bezpečnosti na cestách** i o význame funkčných riešení.

Úlohy vedú žiakov k aktívnej práci s textom – podčiarkujú nadpisy, vyhľadávajú konkrétne informácie (napr. z čoho bolo zostrojené auto), priradujú koniec vety, identifikujú postavy a pomenúvajú dopravné značky. Tieto aktivity podporujú **orientáciu v texte, porozumenie priamo uvedeným informáciám a prepojenie medzi textom a reálnym svetom**.

3. Návrh didaktického postupuPrípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o veciach, ktoré nás obklopujú, rozprávaním o ilustrácii, prezentáciou o dopravných značkách, dopravných prostriedkoch, počúvaním piesní na tému doprava (napr. od Mira Jaroša). Pri práci na vyučovacej hodine aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie úryvku umeleckého textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo i nepriamo uvedené v texte. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na tvorbu viet podľa vopred dohodnutých pravidiel (najmenej koľko slov musí mať veta, použijú/nepoužijú v nej mená detí, názvy zvierat...). Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

42/1

Žiaci určia, ktorý text na strane je báseň, ktorý príbeh. Podčiarknu nadpis v básni červenou farbou a nadpis v príbehu zelenou farbou.

42/2

Žiaci vyhľadajú v texte a podčiarknu vetu na základe informácií priamo uvedených v texte, z čoho ujo Ojnica zostrojil prvé kocúrkovské auto. Podčiarknutú vetu spoločne prečítajú. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Šikovný ujo Ojnica si zostrojil zo šijacieho stroja, z mlynčeka na mak, z dvoch kolobežiek a z motorčeka na kosenie trávy prvé ozajstné kocúrkovské auto.

43/3

Žiaci hľadajú a podčiarknu v texte vetu, z ktorej sa dozvedia, kto vyrobil dopravnú značku. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Rozmýšľal Peter, rozmýšľal, až to vymyslel: požičal si od maliara Mazáka doštičku a farby a vyrobil dopravnú značku.

43/4

Žiaci vychádzajú z textu a priradujú k časti vety jej správny koniec. Vetu prečítajú. Riešenie

rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Večer auto prešlo klobúk maliara Mazáka.

43/5

Žiaci rozprávajú, akú dopravnú značku mali v Kocúrkove, prípadne či aj v blízkosti ich školy sa nachádza takáto značka. Je to otvorená úloha so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná úloha.

43/presýpacie hodiny

Žiaci dokresľujú do daných tvarov známe dopravné značky. Pred prácou odporúčame pedagógom urobiť prezentáciu o dopravných značkách, aby žiakov oboznámili s danou problematikou.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 4.

Alojz Nociar – Kam odišiel vláčik? (s. 44 – 45)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 184

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo úryvok, nadpis, priamo uvedená informácia, vyvodzovanie záveru, porozumenie emóciám postáv, vlastný výpovedný prejav, tvorivé písanie (pokračovanie príbehu), slovo – význam v kontexte

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať prozaický text správne a s porozumením
- ✓ vymyslieť pokračovanie príbehu
- ✓ počúvať s porozumením rozprávanie spolužiakov
- ✓ postupne zdokonaľovať formulácie viet
- ✓ samostatne zapísať vlastnú myšlienku
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 44 – 45 Čítanky LIPKA obsahujú poeticko-prózny text „**Kam odišiel vláčik?**“ od **Alojza Nociara**, tematicky zameraný na rozvíjanie vzťahu žiakov k veciam v ich okolí, predovšetkým v kontexte železničnej stanice. Úryvok rozpráva príbeh malého rušňa, ktorý pracuje medzi veľkými vlakmi, no cíti sa osamelo a nepotrebné, pretože nemá žiadne vagóniky. Jediný, kto si jeho smútok všimne, je chlapec Miško. Text prepája svet strojov s emocionálnym prežívaním a ukazuje hodnotu empatie, spolupatričnosti a hľadania svojho miesta. Príbeh vyústi do pozitívneho záveru – rušeň napokon nachádza svoje staré vagóniky a pociť prijatia.

Úlohy na strane sú zamerané na **porozumenie priamo uvedeným informáciám** (napr. vyznačenie toho, čo možno vidieť na stanici), **interpretáciu textu** (prečo bol rušeň smutný), ako aj na **písanie vlastných myšlienok** – žiak vyjadruje, kedy sa cíti smutný alebo veselý, a vymýšľa pokračovanie príbehu. Tým sa podporuje emocionálna reflexia, kreativita a tvorivé písanie.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o veciach, ktoré nás obklopujú. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame prácu s prezentáciou o dopravných značkách a dopravných prostriedkoch (závisí od konkrétnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie úryvku prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo i nepriamo uvedené v texte, na základe interpretácie a integrácie myšlienok. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na tvorbu viet a písanie vlastných myšlienok. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

45/1

Žiaci pracujú s textom. Po prečítaní hľadajú a podčiarknu všetky slová, ktoré označujú všetko, čo môžeme vidieť na železničnej stanici. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

45/2

Žiaci rozprávajú na základe informácií priamo uvedených v texte. Hľadajú informácie o tom, prečo bol malý rušeň smutný. Vymýšľajú pokračovanie príbehu o vláčiku s vagónikmi. Dbáme na správnu a presnú formuláciu viet.

Žiakom poskytneme dostatočný priestor na rozprávanie. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

45/presýpacie hodiny

Žiaci napíšu jednoduché vety o tom, kedy im býva veselo a kedy smutno. Dbáme na dodržanie gramatických a pravopisných pravidiel (začiatok vety s veľkým písmenom, na konci vety bodka, otáznik alebo výkričník). Je výhodné, keď sa žiaci opýtajú učiteľa na pravopis slov, pri ktorých si nie sú istí. Riešenie rozvíja spôsobilosť samostatne napísať vlastnú myšlienku v rozsahu jednej vety (požiadavka ŠVP 2023).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

Ján Uličiansky – Cestár (s. 46)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 185

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slovo – význam v texte, porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte, vyvodzovanie priamych záverov, určenie významu slova z kontextu, práca s ilustráciou a jej funkciou

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať prozaický text správne a s porozumením
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ postupne zdokonaľovať formulácie viet
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 46 Čítanky LIPKA s názvom „Cestár“ od Jána Uličianskeho prepája krátky rozprávkový príbeh so svetom detských hračiek a bežnej domácej situácie. Text sleduje malého chlapca Vendelína, ktorý si s nadšením púšťa svoj parný valec na kľúčik cez jednotlivé miestnosti v domácnosti. V momente, keď mama pripravuje cestu, valec si nájde novú „cestu“ – cez kuchynský stôl. Text vyznieva hravo, obrazne a s jemným humorom, čím vytvára pre žiaka pozitívny emocionálny vzťah k čítaniu a zároveň umožňuje vnímanie slov v rôznych významových súvislostiach.

Ilustrácia vhodne dopĺňa dej, vizuálne zvyrazňuje zmenu prostredia (prechod z miestností na kuchynský stôl s cestou) a ukazuje emocionálnu dynamiku situácie. Úlohy na strane vedú žiaka k **aktívnej práci s textom**, zameriavajú sa na vyhľadanie informácie v texte, vysvetlenie významu slov a jazykovo-významové rozlíšenie dopravných prostriedkov podľa toho, či jazdia po ceste. Pracuje sa aj s ilustráciou – žiak má vysvetliť jej súvis so samotným dejom.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o veciach, ktoré nás obklopujú. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie úryvku prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo i nepriamo uvedené v texte. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na podobne znejúce slová, vysvetlenie významu slov, tvorbu viet.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

46/1

Žiaci pracujú s textom. Po prečítaní vyhľadajú a podčiarknu v texte vetu, ktorá hovorí o tom, odkiaľ a kam valcec valcuje cestu. Vetu prečítajú. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Valcuje cestu z detskej izby do obývačky, z obývačky do predsiene a z predsiene do kuchyne.

46/2

Žiaci pozorujú ilustráciu. Vysvetľujú zámer ilustrátorky, prečo vytvorila k textu práve takú ilustráciu.

46/3

Žiaci vysvetľujú významy podobných slov. Doplnujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami, aby sme mali istotu, že žiaci pochopili význam daných slov.

46/presýpacie hodiny

Žiaci vyfarbujú názvy dopravných prostriedkov, ktoré jazdia po ceste. Kreslia ľubovoľný dopravný prostriedok. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 3.

Mária Števková – bez názvu (s. 47)**František Rojček – Porucha (s. 47)****Ľudové riekanky (s. 47)**

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 186

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ odlíšiť ľudovú slovesnosť od autorských textov
- ✓ vedieť vymyslieť nadpis k básni
- ✓ orientovať sa v texte
- ✓ docvičovať techniku čítania technicky jednoduchších textov
- ✓ rozvíjať čítanie s porozumením
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 47 Čítanky LIPKA je zameraná na **jazykovú hru so slovami, zvukomalebnosť a rytmus**, a zároveň podporuje **fonematické uvedomovanie, rýmovanie a porozumenie textu**. Strana kombinuje tri krátke básnické útvary: modernú báseň „Porucha“ od **Františka Rojčka**, tradičné **ľudové riekanky** a tvorivý prepis básne rukopisom od žiaka.

Báseň „Porucha“ pracuje so slovnou hračkou, keď prirovná „nepočujúcu“ ihlu k novej poruche sluchu, no vtipná pointa poukazuje na „nitku v uchu“. Ide o jazykovo vtipný text s náznakom významovej dvojzmyselnosti. Ľudové riekanky rozvíjajú **rytmus, rým** a tradičné výrazové prostriedky. Spoločne vytvárajú priestor na prepájanie **zvukovej roviny jazyka** s jeho významovou stránkou.

Úlohy podporujú aktívnu prácu s jazykom:

- žiak má zakrúžkovať slovo, ktoré **znie podobne ako podčiarknuté**,
- vybrať rýmujúce sa slová z riekaniek a **priradiť ich k iným slovám**,
- vymyslieť **vhodný názov básne**, čím si rozvíja schopnosť interpretácie a formulovania hlavnej myšlienky.

Strana poskytuje **priestor na tvorivé, hravé a fonetické aktivity**, ktoré majú blízko k intonácii a hudobnosti jazyka.

3. Návrh didaktického postupuPrípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o veciach okolo nás, o veciach každodennej

potreby. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básní a ľudových riekaniiek – nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor.

Obsahová analýza textu – súvisí s prednesom básne, je zameraná na slová s podobným zvukovým zakončením (*rým*) v básni, nadpis k básni. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na podobne znejúce slová.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

47/1

Žiaci po prečítaní textu básne o gramofóne, ktorá je napísaná písaným písmom, vymyslia a dopíšu vhodný nadpis básne. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

47/2

Žiaci pracujú s textom básne *Porucha*. Zakrúžkujú v básni slovo, ktoré znie podobne ako podčiarknuté slovo. Úloha pripravuje žiakov na prácu s *rýmom* vo vyšších ročníkoch. Slovo *rým* nepoužívame.

Riešenie: sluchu – v uchu

47/3

Žiaci pracujú s textom ľudových riekaniiek. K slovám dopĺňajú ďalšie slová z riekaniiek, ktoré podobne znejú. Úloha pripravuje žiakov na prácu s *rýmom* vo vyšších ročníkoch. Slovo *rým* nepoužívame.

Riešenie: riekla – piekla, stolička – polička

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

Mária Lazárová – Malvína a Hubert (s. 48 – 49)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 187 – 188

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, rozprávkový príbeh, úryvok, postavy, dej, porozumenie priamo uvedeným informáciám, určenie poradia viet, opísanie pracovného postupu vlastnými slovami, slovo – význam v texte, výtvarné vyjadrenie k čítanému textu, čítanie s porozumením – funkčný text (recept)

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávku správne a s porozumením
- ✓ určiť postavy v umeleckom texte
- ✓ postupne zdokonaľovať formulácie viet
- ✓ prerozprávať jednoduchý dej umeleckého textu
- ✓ rozprávať vlastnými slovami o nejakej udalosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 48 – 49 Čítanky LIPKA obsahujú pútavý a láskavý príbeh **Malvína a Hubert** od **Márie Lazárovej**, tematicky zameraný na vzťahy medzi postavami a prostredie rozprávkového mestečka Zvieratkovo. Hlavná postava – mačka Malvína – si plní svoj sen a otvára cukráreň, v čom jej pomáhajú obyvatelia mestečka vrátane slona Stanislava. Príbeh ukazuje láskavosť, spoluprácu a úsilie, ktoré vedú k vytvoreniu niečoho pekného. V druhej časti textu sa objavuje malý hroch Hubert, ktorý si obľúbi Malvínine karamelové cukríky, čo vedie k miernemu konfliktu s jeho mamou – zábavnému, no výchovne podfarbenému dialógu.

Text rozvíja **porozumenie priamo uvedeným informáciám**, podporuje **vnímanie vzťahov medzi postavami** a vedie žiakov k **formulovaniu poradia deja** (v úlohe určovania poradia viet). Záver strany 49 prepája literatúru s praktickým jazykovým prejavom: žiak má prečítať recept na prípravu detských chlebíčkov, opísať ho vlastnými slovami a výtvarne znázorniť svoj návrh na chlebíček, čím sa aktivizuje jeho tvorivosť a vyjadrovacie schopnosti.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o rozprávkach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom. Odporúčame zaradiť aj prezentáciu na danú tému (závisí od konkrétnych podmienok v triede).

Práca s textom

Čítanie úryvku rozprávkového textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách.

Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej rozprávky).

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe otázok, ktoré sa viažu na informácie priamo uvedené v texte, usporiadanie udalostí v príbehu podľa časovej následnosti, súvislé rozprávanie vlastnými slovami na danú tému, práca s nesúvislým textom. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na vlastné mená, rozdiel medzi slovom a vetou (zoznam surovín, postup prípravy) a na rozlišovanie viet podľa zakončenia.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh**48/1**

Žiaci pracujú s textom. Po prečítaní prvej časti textu hľadajú a podčiarknu názvy zvierat, ktoré vystupujú v rozprávke. Podčiarknu aj ich mená. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: mačka Malvína, slon Stanislav, hroch Hubert

48/2

Žiaci pracujú s informáciou, ktorá je priamo uvedená v texte. Napíšu, čo piekla Malvína najlepšie v mestečku. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: výborné krémeše

49/3

Žiaci zoraďujú v správnom poradí udalosti tak, ako sa v príbehu odohrali. Označujú ich číslom. Pre správne očíslovanie musia veľmi dobre porozumieť textu. Riešenie je vhodné na diagnostikovanie miery porozumenia textu. Úloha je zatvorená, tzv. usporiadacia (vyžaduje si usporiadanie viet podľa určitého zadaného hľadiska, podľa časovej následnosti). Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: 2, 3, 1

49/4

Žiaci pracujú s receptom na prípravu detských obložených chlebíčkov. Prerozprávajú vlastnými slovami, aké suroviny potrebujeme na prípravu, a nakoniec prerozprávajú aj samotný postup prípravy týchto chlebíčkov. Riešenie je vhodné na diagnostikovanie miery

porozumenia textu. Úloha je otvorená so širokou odpoveďou, tzv. štrukturalizovaná, pričom štruktúra je daná konvenčne (žiaci musia dodržať všetky kroky postupu).

49/presýpacie hodiny

Žiaci dokreslia obrázok, ako by mal vyzerat' obložený chlebíček na ich oslavu, ktoré suroviny použijú. Odporúčame zaradiť prezentovanie kresieb žiakmi.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 4.

Mária Rázusová-Martáková – Zatúlané húsa (s. 50 – 51)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 189 – 190

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, rozprávka, veršovaný text, postava, dej, porozumenie priamo uvedeným informáciám, vyvodenie záveru z kontextu, ilustrácia a jej funkcia, vymenovanie postáv/zvierat podľa textu, reprodukcia deja (rozprávanie príbehu podľa obrázkov), slovo – význam v texte

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávku správne a s porozumením
- ✓ určiť postavy v umeleckom texte
- ✓ prerozprávať dej prečítaného textu na základe série obrázkov
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 50 – 51 Čítanky LIPKA obsahujú rozprávkovú báseň „Zatúlané húsa“ od **Márie Rázusovej-Martákovovej**, ktorá tematizuje odlúčenie, hľadanie matky a opätovné zjednotenie prostredníctvom postavy malého húsa. Literárna ukážka je podaná formou veršovanej rozprávky s pravidelným rytmom a rýmami. Príbeh sleduje húsa, ktoré sa stratí svojmu krdľu a postupne sa pýta rôznych zvierat, či nie sú jeho mamou. V deji vystupujú typické zvieracie postavy z dvora – kvočka, moriak, kačka a pes Dunčo – až sa nakoniec ozve hlas matky a húsa sa šťastne vráti.

Text využíva personifikáciu a zvukomalebnosť, rozvíja obrazotvornosť a súcit. Kombinácia jednoduchého deja a známych zvierat poskytuje žiakom priestor na porozumenie, analýzu postáv a precvičovanie schopnosti rozpoznáť dejovú líniu. Emocionálne pôsobenie textu je umocnené ilustráciami, ktoré dopĺňajú každú časť príbehu a napomáhajú vizuálnemu prepájaniu informácií.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach, ktoré žiaci poznajú z domáceho čítania alebo z digitálnych platforiem, ako sú televízne vysielanie, detské streamovacie služby alebo vzdelávacie online portály. Vhodné je doplniť rozhovor sledovaním rozprávky prostredníctvom dostupného online videa alebo zvukovej nahrávky (napr. Popoluška), pričom odporúčame voliť obsah primeraný veku žiakov.

So žiakmi následne analyzujeme ilustráciu – čo vyjadruje, ako korešponduje s obsahom rozprávky, a diskutujeme o jej vhodnosti alebo výtvarnom stvárnení. Pri práci na vyučovacej hodine využívame aj *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*, ktorý ponúka rozširujúce úlohy zamerané na porozumenie čítanému textu alebo jeho ďalšiu interpretáciu. Táto kombinácia

vizuálnych, jazykových a diskusných prvkov podporuje hlbšie spracovanie rozprávkového obsahu.

Práca s textom

Čítanie veršovanej rozprávky – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej rozprávky).

Obsahová analýza textu – viaže sa na postavy v texte, rozprávanie podľa série obrázkov (podľa obrázkovej osnovy). Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová vyjadrujúce zvuky zvierat (citoslovčia) a na vety podľa zakončenia.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

51/1

Žiaci pracujú s informáciami, ktoré sú priamo uvedené v texte. Vypisujú názvy zvierat, ktoré húsa stretlo. Úlohu môžeme doplniť o zvuky týchto zvierat. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: kvočka, moriak, kačka

51/2

Žiaci pracujú s textom a so sériou obrázkov, ktorá jednoznačne vymedzuje dej príbehu. Po prečítaní rozprávky ju žiaci prerozprávajú vlastnými slovami podľa série obrázkov. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

Doplňujúce úlohy

1. Žiaci môžu rozprávať o tom, čo musia urobiť, keby by sa stratili. Dbáme na správnu a presnú formuláciu viet. Poskytneme žiakom dostatok priestoru na rozprávanie. Úloha nepriamo súvisí s informáciami z textu.
2. Dramatizácia rozprávky – na základe prečítaného textu žiaci zdramatizujú rozprávku. Pri dramatizácii môžu využiť aj neverbálne prvky komunikácie.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Jana Belašičová – Kohútik a sliepočka (s. 52 – 53)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 191 – 192

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, rozprávka, postava, dej, záver, porozumenie priamo uvedeným informáciám, určovanie poradia deja podľa obrázkov

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávku správne a s porozumením
- ✓ dokončiť dej prečítaného textu
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ priradiť vhodnú ilustráciu k textu
- ✓ prerozprávať dej prečítanej rozprávky na základe série obrázkov
- ✓ odlišovať reč postáv
- ✓ určiť postavy v dramatickom texte a ich vlastnosti
- ✓ prečítať text danej postavy v dramatickom diele
- ✓ dramatizovať a čítať text podľa úloh
- ✓ rozvíjať záujem o čítanie rôznych umeleckých žánrov
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 52 – 53 Čítanky LIPKA ponúkajú adaptáciu tradičnej reťazovej rozprávky „**Kohútik a sliepočka**“ v spracovaní **Jany Belašičovej**, ktorá rozvíja tému **nesebeckosti, vytrvalosti a pomoci druhému**. Príbeh sleduje kohútika, ktorý z lakomstva zje trnku, zadusí sa a potrebuje vodu. Sliepočka sa vydáva na reťazové putovanie za pomocou – každé zviera jej pomoc podmieňuje ďalšou požiadavkou. Postupne sa vytvára reťaz, ktorú sliepočka dôsledne naplní, až napokon psíček dostane vajíčko a reťaz sa rozpletá. Kohútik je zachránený a sľubuje, že už nebude lakomý.

Text je bohatý na opakovanie veršov, rytmizáciu a kumulatívnu štruktúru, čo napomáha **zvukovému vnímaniu, zapamätaniu deja a rozvoju jazyka**. Ilustrácie dopĺňajú textovú zložku, vizualizujú reťazenie a podporujú poradie deja. V úlohách sa žiaci venujú **usporiadaniu obrázkov podľa deja, rozprávaniu príbehu, určovaniu vlastností postáv a dramatizácii príbehu**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach, ktoré žiaci poznajú z domáceho čítania alebo z digitálnych platforiem, ako sú detské streamovacie služby, televízne vysielanie či zvukové rozprávky dostupné online. Vhodné je zaradiť sledovanie ľubovoľnej rozprávky o zvieratkách z dôveryhodného digitálneho zdroja, čo podporí

tematické prepojenie s čítaným textom.

So žiakmi sa následne rozprávame o ilustrácii – analyzujeme, čo vyjadruje, ako súvisí s obsahom básne a či ju výtvarne vhodne dopĺňa. Pri práci na vyučovacej hodine využívame *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*, ktorý ponúka rozširujúce úlohy zamerané na porozumenie textu, prácu s významom slov a jazykovú interpretáciu.

Ako podpornú aktivitu odporúčame pripraviť v triede **výstavku rozprávkových kníh**, čím sa podnieti záujem žiakov o čítanie. Rovnako je vhodné zorganizovať **návštevu mestskej alebo školskej knižnice**, spojenú s prezentáciou rozprávkových titulov, čítaním na pokračovanie alebo výberom kníh podľa vlastného záujmu žiakov.

Práca s textom

Čítanie rozprávky – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej rozprávky). Odporúčame zaradiť rolové čítanie a dramatizáciu textu rozprávky.

Obsahová analýza textu – viaže sa na priradenie obrázkov k textu rozprávky, rozprávanie podľa série obrázkov (podľa obrázkovej osnovy).

Jazyková analýza – je zameraná na priamu reč postáv a na označenie priamej reči.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

53/1

Žiaci rozprávajú o vlastnostiach rozprávkových postáv – aké vlastnosti mala sliepočka a aké kohútik. Doplnujúcou úlohou môže byť to, že žiaci píšú do zošita všetky postavy z rozprávky, ktoré poprosila sliepočka o pomoc pre kohútika. Je to otvorená úloha so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná úloha. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

53/2

Žiaci napíšu správne poradie obrázkov podľa deja rozprávky. Rozprávajú vlastnými slovami dej rozprávky podľa série obrázkov, ktoré jednoznačne vymedzujú dej príbehu. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

53/presýpacie hodiny

Text je vhodný na rolové čítanie aj na dramatizáciu. Žiaci čítajú text rozprávky podľa úloh s rozprávačom. Zahrajú rozprávku ako divadlo. Zvýrazňujú priamu reč. Jednotlivé časti si môžu farebne vyznačiť. Pri dramatizácii môžu využiť aj neverbálne prvky komunikácie. Úloha rozvíja prezentačné zručnosti žiakov, porozumenie textu danej rozprávky.

Sebahodnotenie

Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

Jozef Cíger-Hronský – Smelý Zajko (s. 54)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 193

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, rozprávka, postava, dej

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávkový text správne a s porozumením
- ✓ postupne zdokonaľovať formuláciu viet
- ✓ určiť postavy v dramatickom texte
- ✓ odlišovať reč postáv
- ✓ rozvíjať záujem o čítanie rôznych umeleckých žánrov
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 54 Čítanky LIPKA prináša úryvok z rozprávkového textu „Smelý Zajko“ od **Jozefa Cígera-Hronského**, ktorý tematizuje **zvedavosť, obozretnosť a túžbu po poznaní sveta**. Dej sleduje zajačika, ktorý sa snaží zistiť, kadiaľ je najbezpečnejšie chodiť, aby sa vyhol ľuďom. Obracia sa s otázkou na rôzne zvieratá – straku, jašteričku, veveričku a žabku – pričom každé zvieratko odpovedá podľa vlastnej skúsenosti a pohľadu. Text využíva opakovanie a dialóg, čím vytvára **prirodzený rytmus a priestor na rozvíjanie čitateľských zručností**, predovšetkým **porozumenia priamo uvedeným informáciám a vyvodzovania jednoduchých záverov**.

Didaktický zámer strany je zamerať pozornosť žiaka na rozlišovanie jednotlivých postáv rozprávky, ich repliky a ich význam v deji. Cieľom je naučiť žiaka **určovať súvislosti medzi postavami a ich odpoveďami**, ako aj **vyznačovať správne informácie v texte**, podčiarknuť ich a **odpovedať celou vetou**. Text zároveň podporuje **rozvoj analytického čítania**, umožňuje žiakovi pochopiť, že postavy reagujú podľa vlastných skúseností a tým formujú odlišné pohľady na tú istú otázku. Táto stránka napomáha **budovaniu funkčného porozumenia** a podporuje **orientáciu v rozprávkovom deji prostredníctvom otázky a odpovede**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach, ktoré žiaci poznajú z domáceho čítania alebo z digitálnych platforiem, ako sú detské streamovacie služby, televízne vysielanie či zvukové rozprávky dostupné online. Vhodné je zaradiť sledovanie ľubovoľnej rozprávky o zvieratkách z dôveryhodného digitálneho zdroja, čo podporí tematické prepojenie s čítaným textom.

So žiakmi sa následne rozprávame o ilustrácii – analyzujeme, čo vyjadruje, ako súvisí s

obsahom básne a či ju výtvarne vhodne doplní. Pri práci na vyučovacej hodine využívame *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*, ktorý ponúka rozširujúce úlohy zamerané na porozumenie textu, prácu s významom slov a jazykovú interpretáciu.

Ako podpornú aktivitu odporúčame pripraviť v triede **výstavku rozprávkových kníh**, čím sa podnieti záujem žiakov o čítanie. Rovnako je vhodné zorganizovať **návštevu mestskej alebo školskej knižnice**, spojenú s prezentáciou rozprávkových titulov, čítaním na pokračovanie alebo výberom kníh podľa vlastného záujmu žiakov.

Práca s textom

Čítanie úryvku rozprávky – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – viaže sa na vyhľadávanie informácií priamo uvedených v texte a vyvodzovanie priamych záverov. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na priamu reč postáv, zápis priamej reči, na slová s *de, te, ne, le, di, ti, ni, li*.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

54/1

Žiaci podčiarknu v texte rozprávky názvy zvierat, s ktorými sa Zajko rozprával. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: straka, jašterička, veverička, žabka

54/2

Žiaci vyvodzujú priame závery z textu: rozprávajú, kadiaľ podľa veveričky a žabky nechodia ľudia. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

54/3

Žiaci pracujú s informáciami, ktoré sú priamo uvedené v texte. Na základe prečítaného textu odpovedajú na otázku a vyznačia správnu odpoveď. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Ľudia by mohli byť pre Zajka nebezpeční.

Doplňujúca úloha

Žiaci pracujú s textom a pokúsia sa dokončiť rozprávku a porozprávať, ako mohlo pokračovať Zajkovo dobrodružstvo. Dbáme na správnu formuláciu viet. Úloha je otvorená

so širokou odpoveďou, tzv. neštrukturalizovaná (žiaci môžu do odpovede uviesť, čo chcú). Úlohy tohto typu sú vhodné na zisťovanie tvorivosti žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

Lev a myš – prerozprávane podľa Ezopovej bájky (s. 55)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 194

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, rozprávka, dej, postava, informácie priamo uvedené v texte, vyvodzovanie priamych záverov, význam slova v kontexte

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať bájku správne a s porozumením
- ✓ vyznačiť správnu odpoveď
- ✓ poznať inonárodnú literatúru (vedieť, že existuje)
- ✓ vedieť v texte nájsť ponaučenie (s pomocou učiteľa)
- ✓ prerozprávať dej umeleckého diela vlastnými slovami
- ✓ rozvíjať záujem o čítanie rôznych umeleckých žánrov
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 55 Čítanky LIPKA prináša prerozprávanú Ezopovu bájku „Lev a myš“, ktorá nesie výrazný morálny odkaz – aj ten najmenší môže pomôcť veľkému. Príbeh približuje situáciu, v ktorej lev chytí malú myš, no po jej prosbe ju prepustí. Neskôr sa však role obrátenia menia – lev sa ocitne v nebezpečenstve a práve myš ho vyslobodí. Táto literárna ukážka rozvíja u žiaka schopnosť porozumieť základnej štruktúre rozprávky, identifikovať postavy a udalosti, vyvodit' priamy záver a reflektovať morálne ponaučenie.

Didaktickým zámerom strany je rozvíjať u žiaka porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte, schopnosť rozpoznať rozprávkový dej a postavy, porozumieť významu výrazov v kontexte (napr. „odslúžim sa ti“), ako aj vyvodit' záver, že pomoc môže prísť aj od niekoho, koho by sme nečakali. Zároveň si žiak precvičuje tvorivé a jazykové zručnosti pri vyjadrovaní príbehu vlastnými slovami, a grafomotorické zručnosti pri dopĺňaní vety, čím sa podporuje aj vizuálne rozlišovanie a výber správnej odpovede. Text prirodzene integruje čitateľskú gramotnosť s etickým rozmerom a podporuje funkčné porozumenie a jazykové vyjadrovanie v súlade s požiadavkami ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah bájky). Pri práci na vyučovacej hodine aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie úryvku prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Odporúčame zaradiť aj rolové čítanie textu.

Obsahová analýza textu – viaže sa na rozprávanie na základe informácií priamo i nepriamo uvedených v texte, vyznačenie správnej odpovede, vysvetlenie významu slov a viet, ktoré sú uvedené v texte, na postavy a dej bájky (so žiakmi môžeme používať pojem *krátka rozprávka*). Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...) a čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na precvičovanie správnej výslovnosti slov so slabikami s mäkkou výslovnosťou, na písanie viet.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

55/1

Žiaci pracujú s textom a pokúsia sa dokončiť a dopísať vetu podľa textu. Doplненú vetu (*ponaučenie*) sa pokúsia vysvetliť. Dbáme na správnu formuláciu viet. Poskytneme žiakom dostatok priestoru na rozprávanie. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie:...môže pomôcť veľkému.

55/2

Žiaci pracujú s informáciami, ktoré sú priamo uvedené v texte. Na základe prečítaného textu vyznačia správnu odpoveď. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Odvd'ačím sa ti.

55/3

Žiaci prerozprávajú príbeh o levovi a myške svojimi slovami. Dbáme na správnu formuláciu viet. Poskytneme žiakom dostatok priestoru na rozprávanie. Odporúčame, aby si žiaci vopred povedali, najmenej koľko slov by mala mať každá veta (5 – 6 slov), ktorými slovami by sa nemala začínať (že, a, lebo...). Úloha rozvíja komunikačné kompetencie žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

Mária Ďuríčková – O Gul'kovi Bombul'kovi (s. 56 – 57)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 195

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, rozprávka, dej, postava, informácie priamo uvedené v texte, vyvodzovanie priamych záverov, význam slova v kontexte

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávku správne a s porozumením
- ✓ určiť postavy v dramatickom texte
- ✓ interpretovať a integrovať myšlienky a informácie
- ✓ motivovať k čítaniu ďalších textov
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 56 – 57 Čítanky LIPKA obsahujú úryvok z rozprávky „O Gul'kovi Bombul'kovi“ od Márie Ďuríčkovej, ktorá tematizuje hodnoty ako **nezištnosť, pomoc druhým, priateľstvo a hľadanie zmyslu dôležitých vecí**. Rozprávkový príbeh približuje postavu Gul'ka Bombul'ka, ktorý sa z lásky a solidarity rozdáva ostatným – na švihadlá, šnúry či motúzy. V rozhovoroch s ujom Rexom a neskôr s kamarátmi Pipkou, Čičom, tetkou Gagatkou a strýkom Kikom zisťuje, čo je v živote skutočne dôležité. Každé zvieratko v príbehu vyjadri svoj osobný pohľad: rodina, domov, pieseň či kamarátstvo.

Literárny text je jazykovo hravý, pracuje s dialógom a rytmizáciou, a zároveň obsahuje metaforické vyjadrenie myšlienky obetavosti a dobra. Úlohy na stranách podporujú žiaka v **práci s textom** – podčiarkovanie mien postáv, vysvetľovanie významu zvýraznenej časti vety, vyjadrenie vlastného názoru na to, čo je preňho dôležité, ako aj výtvarné spracovanie ilustrácie. Žiak si prostredníctvom týchto aktivít precvičuje **porozumenie textu, interpretáciu významov, vyvodzovanie ponaučenia a tvorivé vyjadrovanie**.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom k obsahu rozprávky).

Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie úryvku textu rozprávky – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou,

aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej príbehu). Text rozprávky je vhodný aj na rolové čítanie.

Obsahová analýza textu – viaže sa na rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo uvedené v texte, postavy vystupujúce v texte. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová s veľkým začiatočným písmenom – vlastné mená, na slová vyjadrujúce zvuky zvierat (citoslovcia) a na priamu reč postáv.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

57/1

Žiaci pracujú s textom rozprávky. Podčiarkujú v texte mená Bombuľkových kamarátov. Zapisujú ich k daným obrázkom. Dbáme na dodržiavanie pravopisných pravidiel pri písaní mien. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: pes REXO, sliepka PIPKA, húska GAGATKA, vrabec ČIČO, kohút KIKO

57/2

Žiaci svojimi slovami vysvetlia podčiarknutú časť vety. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

57/3

Žiaci na základe prečítaného rozprávajú o tom, čo je pre zvieratká z textu dôležité. Ďalej rozprávajú, čo je dôležité pre nich. Poskytneme im dostatočný priestor na rozprávanie. Dbáme na kvalitu sformulovaných viet. Odporúčame, aby si žiaci vopred povedali, najmenej koľko slov by mala mať každá veta (5 – 6 slov), ktorými slovami by sa nemala začínať (že, a, lebo...). Úloha rozvíja komunikačné kompetencie žiakov.

Doplňujúce úlohy

1. Žiaci môžu napodobniť zvuky zvierat z rozprávky. Zapišu do bublín zvuky (citoslovcia), ktoré vydávajú zvieratá z rozprávky.

2. Žiaci rozprávajú o tom, s kým sa najradšej hrávajú a prečo. Poskytneme im dostatočný priestor na rozprávanie. Dbáme na kvalitu sformulovaných viet. Odporúčame, aby žiaci vopred povedali, najmenej koľko slov by mala mať každá veta (5 – 6 slov), ktorými slovami by sa nemala začínať (že, a, lebo...). Úloha rozvíja komunikačné kompetencie žiakov.

57/presýpacie hodiny

Žiaci dokresľujú a vyfarbujú obrázky z ilustrácie.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.

Milan Rúfus – Popoluška preberá hrach (s. 58 – 59)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 196

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, verš, rým, opakovanie, dej rozprávky, postava, zázračný motív, informácie priamo uvedené v texte, význam slov v kontexte (napr. „kotúľaj sa, zrnko“), zdobnenina, slovo a jeho významová zmena, vďačnosť, pomoc, dobrota ako morálne hodnoty

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávku správne a s porozumením
- ✓ prerozprávať dej prečítanej veršovanej rozprávky na základe série obrázkov
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ motivovať k čítaniu ďalších textov
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 58 – 59 Čítanky LIPKA ponúkajú poetickú interpretáciu známeho rozprávkového motívu Popolušky v básni „**Popoluška preberá hrach**“ od **Milana Rúfusa**. Text zachytáva obraz Popolušky, ktorá trpezlivo triedi zrnká maku a hrachu, pričom jej nevinnosť a dobrota kontrastujú s krivdou a nepochopením, ktoré zažíva. Pomoc prichádza nečakane v podobe holúbkov, ktorí jej ochotne pomôžu s ťažkou úlohou. Príbeh vrcholí momentom uvoľnenia a vďačnosti, keď je všetko hotové „ako po zázraku“.

Báseň je rytmická a využíva opakovanie, čo žiakom pomáha osvojiť si štruktúru verša, rytmus a zvukovú stránku jazyka. Ilustrácie výrazne dopĺňajú význam textu, zobrazujú kľúčové okamihy a uľahčujú pochopenie symboliky – od smútku cez zázračnú pomoc až po úľavu.

Didaktický zámer strán smeruje k rozvíjaniu porozumenia poetickému textu so symbolickým významom, identifikácii opakujúcich sa veršov a ich funkcie, podpore rečového prejavu žiaka prostredníctvom reprodukcie deja podľa ilustrácií a k rozvíjaniu tvorivosti pri tvorbe zdobnenín (napr. mak – máčik). Zároveň sa posilňuje vizuálne rozlišovanie a logické myslenie prostredníctvom priradovania viet k obrázkom. Celková práca s textom podporuje vnímanie morálneho posolstva, rytmického jazyka i obrazného vyjadrenia, čím sa rozvíjajú základné čitateľské a jazykové kompetencie v súlade s cieľmi vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia podľa ŠVP 2023.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach, ktoré žiaci poznajú z domáceho čítania alebo digitálnych platforiem (napr. televízne vysielanie, detské

streamovacie služby, rozprávkové aplikácie). Ako inšpiráciu môžeme využiť sledovanie rozprávky **O Popoluške** prostredníctvom dostupného online obsahu alebo školských vzdelávacích portálov.

So žiakmi sa následne rozprávame o ilustrácii – čo vyjadruje, ako zodpovedá obsahu básne a aké emócie alebo situácie zobrazuje. Pri práci na vyučovaní využívame aj *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*, ktorý ponúka rozširujúce úlohy zamerané na porozumenie a prácu s textom.

Ako doplnkové aktivity odporúčame pripraviť **výstavku rozprávkových kníh v triede**, prípadne zorganizovať **návštevu mestskej alebo školskej knižnice** spojenú s prezentáciou rozprávkových titulov. Týmto spôsobom žiaci získavajú širší kontakt s literatúrou a rozprávkovým žánrom v rôznych formátoch.

Práca s textom

Čítanie rozprávkového veršovaného textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ/-ka mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. S textom pracujeme na viacerých vyučovacích hodinách. Pri čítaní môžeme využiť prerušované čítanie (po prečítaní časti textu čítanie prerušíme a žiaci povedia obsah prečítanej časti, aby si ľahšie zapamätali dej rozprávky).

Obsahová analýza textu – viaže sa na rozprávanie podľa série obrázkov (podľa obrázkovej osnovy), na vzťah: ilustrácia a text. Po prečítaní textu odporúčame o ňom viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...) a povedali, čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na opakovanie slov, viet, na melódiu viet a na tvorbu zdobnenín.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

59/1

Žiaci pracujú s veršovaným textom. Vyhľadajú a podčiarknu vety, ktoré sa v rozprávke opakujú. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Jedno zrnko maku, jedno zrnko hrášku. Jedno zrnko hrášku, jedno zrnko maku.

59/2

Žiaci zapisujú zdobneniny slov podľa vzoru (slovo zdobneniny nepoužívame). Píšu písaným písmom. Dbáme na správny pravopis slov. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Úloha rozvíja aktívnu slovnú zásobu žiakov. Rozširujúcou aktivitou môže byť tvorenie viet s danými slovami.

Riešenie: hrášok, múčka, holúbok, oblôčik, zobáčik, zrníčko

59/3

Žiaci pracujú s textom a so sériou obrázkov. Rozprávajú vlastnými slovami dej rozprávky podľa série obrázkov, ktoré vymedzujú jednoznačne dej príbehu. Dbáme na kvalitu sformulovaných viet. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu) a pomáha rozvíjať komunikačné spôsobilosti žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Domček, domček, kto v tebe býva? – podľa ruskej ľudovej rozprávky (s. 60 – 61)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 197

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, obsah, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno

1. Didaktické ciele

- ✓ porozprávať príbeh podľa série obrázkov
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ odlišovať reč postáv
- ✓ určiť postavy v dramatickom texte a vymyslieť im mená
- ✓ dramatizovať text
- ✓ využívať neverbálne prvky komunikácie
- ✓ vedieť, že existujú aj inonárodné rozprávky
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strany 60 – 61 Čítanky LIPKA prinášajú obrazovú interpretáciu ruskej ľudovej rozprávky „**Domček, domček, kto v tebe býva?**“, ktorá je spracovaná výlučne pomocou ilustrácií bez sprievodného textu. Príbeh má klasickú štruktúru rozprávky s opakujúcim sa dejovým prvkom: zvieratká postupne prichádzajú k domčeku a pýtajú sa, kto v ňom býva. Postupne sa k sebe pridávajú, až kým nepríde veľký medveď, ktorý domček zrúti. V závere si všetky zvieratká spoločne postavia nový a väčší domček.

Rozprávka podporuje porozumenie deja na základe ilustrácií a vedie žiaka k vyjadreniu obsahu príbehu vlastnými slovami. Práca s touto dvojstranou zahŕňa viacero aktivít – **rozprávanie príbehu podľa obrázkov, určovanie poradia postáv, tvorbu mien pre zvieratká a dokresľovanie**. Tieto úlohy rozvíjajú **rečové schopnosti, predstavivosť, orientáciu v deji, schopnosť reprodukcie a výtvarné cítenie**. V závere je žiak vyzvaný k dramatizácii rozprávky, čím sa prepája zážitkové učenie s jazykovým rozvojom.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach, prečítať rozprávku *Domček, domček, kto v tebe býva*. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah rozprávky). Žiakom povieme, že rozprávka je spracovaná ako jednoduchý komiks. (Predpokladáme, že sa žiaci s týmto typom rozprávok stretli v detských časopisoch.) Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie

alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Rozprávanie podľa série obrázkov s časovou následnosťou – odporúčame, aby rozprávku najskôr rozprával/-a učiteľ/-ka a žiaci tak počuli jej správny obsah. Je vhodné, ak mení intonáciu hlasu. Žiaci postupne pozorujú obrázky, na ktorých je znázornená počutá časť rozprávky.

Obsahová analýza textu – je zameraná na voľné rozprávanie podľa série obrázkov (podľa obrázkovej osnovy) a na dramatizáciu textu. Po dorozprávaní rozprávky podľa série obrázkov odporúčame o ňom viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im rozprávka páčila a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu rozprávky využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na vlastné mená a na veľké písmená na začiatku mena. Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

61/1

Séria obrázkov (komiks) jednoznačne vymedzuje dej príbehu. Žiaci pozorujú obrázkovú osnovu. Prostredníctvom ilustrácie dopĺňajú text. Na rozprávanie im poskytneme dostatočný priestor. V spoločnej diskusii dospejeme ku konečnej verzii príbehu. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

61/2

Žiaci dopisujú k ilustráciám čísla podľa toho, ako zvieratká prichádzali k domčeku. Dokresľujú chýbajúce zvieratko. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: vlk – 6, zajac – 3, myš – 1 (dokresliť), medveď 6, líška 4, žaba 2

61/3

Žiaci vymyslia a napíšu mená zvieratkám z rozprávky. Dbáme na správny pravopis pri písaní vlastných mien. Obrázky môžu vyfarbiť. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

61/presýpacie hodiny

Obrázkový text je vhodný na dramatizáciu. Žiaci zahrajú rozprávku ako divadlo. Dramatizácia rozvíja prezentačné zručnosti žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Jana Belašičová – Dubáčik (s. 62)

📄 **Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 198**

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, rozprávka, postava, dej, informácie priamo uvedené v texte, vyvodzovanie priamych záverov, porozumenie významu viet v kontexte, slová s podobným významom, obrazné vyjadrenia a prirovnania („rastie ako huby po daždi“)

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať prozaický text správne a s porozumením
- ✓ určiť postavy v dramatickom texte
- ✓ odlíšiť reč postáv v dramatickom texte
- ✓ vyhľadať slová s podobným významom
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 62 Čítanky LIPKA obsahuje rozprávkový text „**Dubáčik**“ od **Jany Belašičovej**, ktorý tematizuje tému **túžby po poznaní, rastu a prekonávania obmedzení**. Príbeh zachytáva malý dubáčik, ktorý túži vidieť líku, o ktorej mu rozpráva slimák. Po rade od slimáka, zajaca a veveričky si dubáčik uvedomuje svoje obmedzenia – nemôže liezť, skákať ani sa postaviť na zadné labky. Napriek tomu zostáva trepezlivý. Záver príbehu prináša prirodzené rozuzlenie: po daždi začne dubáčik rásť a vykročí na cestu za poznaním.

Text je napísaný formou dialógu medzi postavami a je vhodný na rozvoj **porozumenia hovoreného a čítaného textu**, ako aj na rozpoznávanie **symboliky rastu ako prirodzeného vývinu**. Ilustrácie dopĺňajú dejové momenty a podporujú predstavivosť. Úlohy pod textom slúžia na rozvoj **analytických schopností** – žiak má vymenovať postavy, priradiť ich výroky, správne pochopiť metaforu „rastie ako huby po daždi“ a pracovať s významovo príbuznými slovami.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie úryvku prozaického textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči učiteľ mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Obsahová analýza textu – viaže sa na rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo i nepriamo uvedené v texte, na určenie postáv vystupujúcich v texte a opis postáv. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová s podobným významom.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

62/1

Žiaci pracujú s informáciami, ktoré sú priamo uvedené v texte. Na základe prečítaného textu sa pokúsia vymenovať postavy, ktoré vystupujú v rozprávke. Porozprávajú, čo radili dubáčkovi. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyhľadať informácie priamo uvedené v texte (1. úroveň porozumenia textu) a spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

62/2

Žiaci hľadajú správne vysvetlenie danej vety z textu. Svoje tvrdenie zdôvodnia. Úloha je zatvorená, tzv. dichotomická. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodit' priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

62/presýpacie hodiny

Žiaci vyfarbujú slová s podobným významom rovnakou farbou. Úloha je zatvorená, tzv. priraďovacia. Riešenie rozvíja aktívnu slovnú zásobu žiakov.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

Peter Stoličný, Ján Štrasser – Polepetko (s. 63)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 199

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, rozprávka, postava, dej, informácie priamo uvedené v texte, vyvodzovanie záverov, jazyková hra, popletené vety

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať rozprávku správne a s porozumením
- ✓ určiť postavy v dramatickom texte
- ✓ opísať vlastnosti postáv rozprávky
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 63 Čítanky LIPKA prináša úryvok z rozprávky „Polepetko“ od Petra Stoličného a Jána Štrassera, ktorá využíva humor, jazykový nonsens a hru so slovami na rozvoj porozumenia textu i tvorivého vyjadrovania. Príbeh predstavuje postavu chlapca menom Polepetko, ktorý všetko, čo povie, popletie. Na otcovo rozhodnutie vydať sa do sveta reaguje Polepetko popletenou vetou, čím sa zdôrazňuje jeho charakterová črta – jazykové popletenie ako komický, no nevinný rys. V úryvku nechýba pieseň s popletenými slovami, ktorých oprava žiakovi pomáha precvičiť jazykové porozumenie a význam slov v kontexte.

Úlohy na strane sú zamerané na rozpoznanie dôvodu mena hlavnej postavy, prácu so zmyslom textu (napr. napísať myšlienku, ktorá sa Polepetkovi zapáčila), ako aj na identifikáciu nesprávne použitých slov v piesni a ich opravu. Žiaci sú ďalej vyzvaní k vlastnej tvorbe popletených viet, čím sa rozvíja ich fantázia, kreativita i schopnosť manipulovať s jazykom.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o obľúbených rozprávkach. So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadruje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah textu). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie úryvku rozprávkového textu – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Je vhodné, ak pri priamej reči mení intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Pri čítaní Polepetkových „popletených“ viet sa snaží čítať tak, aby žiaci rozumeli, čo Polepetko hovorí.

Obsahová analýza textu – rozprávanie na základe informácií, ktoré sú priamo i nepriamo uvedené v texte, na určenie postáv vystupujúcich v texte a opis vlastností postáv. Po prečítaní textu odporúčame o ňom viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na slová, vety a na priamu reč.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

63/1

Žiaci pracujú s informáciami, ktoré sú priamo uvedené v texte. Na základe prečítaného textu sa pokúsia vysvetliť ako vzniklo meno postavy z rozprávky. Skúsia navrhnúť iné meno pre chlapca z rozprávky. Svoj výber zdôvodnia. Pri navrhovaní mien dbáme na to, aby mená neboli urážlivé. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu).

63/2

Žiaci sa pokúsia správne napísať myšlienku, ktorá sa Polepetkovi zapáčila. Skontrolujeme pravopis. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

63/3

Žiaci podčiarknu v texte piesne slová, ktoré Polepetko poplietol. Pokúsia sa ich povedať správne. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

63/presýpacie hodiny

Žiaci sa zahrajú na Polepetka a vymýšľajú popletené vety. Riešenie rozvíja aktívnu slovnú zásobu žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

Štefan Moravčík – Školotoč (s. 64)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 200

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, ilustrácia, autor, spisovateľ, nadpis, báseň, verš, rým, informácie priamo uvedené v texte, vyvodzovanie priamych záverov, význam slov v kontexte, interpretácia ilustrácie

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať báseň s porozumením
- ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu
- ✓ voľne rozprávať na danú tému
- ✓ poznať funkciu ilustrácie
- ✓ identifikovať ilustráciu v texte
- ✓ riešiť úlohy na porozumenie textu
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa alebo spolužiakov

2. Charakteristika strany

Strana 64 Čítanky LIPKA obsahuje báseň „Školotoč“ od Štefana Moravčíka, ktorá hravou formou opisuje cyklickosť školského roka – od septembra po júl. Využíva metaforu školotoča, ktorý sa neustále „krúti“, aby vyjadřila rýchly sled mesiacov, ročných období a udalostí spojených so školou. Text je postavený na rytme, rýmoch a obraznom vyjadrení, ktoré žiakovi sprostredkúva priebeh školského roka, vrátane obdobia vysvedčenia a návratu k školskej bráne po prázdninách.

Súčasťou dvojstrany sú ilustrácie znázorňujúce jednotlivé ročné obdobia a aktivity detí – od zimných hier, jarneho kvitnutia, letného kúpania až po návrat do školy. Úlohy pod textom vedú žiaka k analýze textu, vyvodzovaniu záverov, interpretácii významu slov (napr. „školotoč“) a k prepájaniu textu s osobnou skúsenosťou (napr. obľúbené obdobie v roku). Záverečná výtvarná aktivita umožňuje žiakovi vyjadriť svoju predstavu o prázdninách.

3. Návrh didaktického postupu

Prípravné činnosti

Odporúčame začať motivačným rozhovorom o škole, o vysvedčení a blížiacich sa prázdninách.

So žiakmi sa rozprávame o ilustrácii (o tom, čo vyjadřuje, o jej vhodnosti či nevhodnosti vzhľadom na obsah básne). Pri práci na vyučovacej hodine využívame aitec offline k Šlabikáru LIPKA®. Obsahuje rozširujúce úlohy na porozumenie alebo na prácu s textom.

Práca s textom

Čítanie básne – odporúčame prečítanie nového textu učiteľom/učiteľkou, aby žiaci počuli

správnú intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor.

Obsahová analýza textu – viaže sa na rozprávanie na základe informácií priamo i nepriamo uvedených v texte, na súvislé rozprávanie na danú tému o nejakej udalosti, na zvukovú zhodu slov (*rým*) v básni. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Odporúčame rozprávanie o obsahu textu využiť na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, poučný...), čo ich na ňom najviac zaujalo.

Jazyková analýza – je zameraná na skladbu slov a na slová s podobným zakončením.

Po vypracovaní úloh sa opakovane venujeme čítaniu textu žiakmi.

Riešenia úloh

64/1

Žiaci pracujú s ilustráciou. Vyznačia tú časť, ktorá predstavuje prázdniny. Riešenie rozvíja spôsobilosť vyvodiť priame závery z textu prepojením informácií priamo uvedených v texte (2. úroveň porozumenia textu).

64/2

Žiaci sa pokúsia vysvetliť, z ktorých slov vzniklo slovo *školotoč*. Svoje riešenie zdôvodnia. Rozširujúcou aktivitou môže byť tvorenie iných slov vytvorených na princípe spájania dvoch alebo viacerých slov. Riešenie úlohy rozvíja aktívnu slovnú zásobu i prezentačné zručnosti žiakov.

64/3

Žiaci vysvetľujú, čo znamená podčiarknutá časť básne. Riešenie rozvíja spôsobilosť interpretovať myšlienky a informácie z textu na základe vlastných skúseností (3. úroveň porozumenia textu). Žiakom môžeme pomáhať otázkami.

64/4

Žiaci pozorujú ilustráciu. Vysvetľujú zámer ilustrátorky, prečo vytvorila k textu práve takú ilustráciu.

64/5

Žiaci rozprávajú, ktorú časť roka majú najradšej a prečo. Odporúčame, aby si žiaci vopred povedali, najmenej koľko slov by mala mať každá veta (5 – 6 slov), ktorými slovami by sa nemala začínať (*že, a, lebo...*). Úloha rozvíja komunikačné kompetencie žiakov.

64/presýpacie hodiny

Žiaci nakreslia, čo by chceli robiť počas letných prázdnin. Úloha je otvorená so stručnou odpoveďou, tzv. produkčná. Úlohu môžeme doplniť aj ich voľným rozprávaním o svojich plánoch na prázdniny. Odporúčame, aby si žiaci vopred povedali, najmenej koľko slov by mala mať každá veta (5 – 6 slov), ktorými slovami by sa nemala začínať (*že, a, lebo...*). Úloha rozvíja komunikačné kompetencie žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 3.